

mercator

LETO III

LJUBLJANA, NOVEMBER-DECEMBER 1965

ŠT. 11-12

Ob novem letu

Zopet je leto za nami. Leto, v katerem je prišlo v našem celotnem gospodarstvu in družbenem dogajanju do bistvenih sprememb, ki so posledica nadaljnje realizacije ustavnih načel za razširitev samoupravnih pravic delovnih ljudi, razvoja delitve po delu in ustvarjanja še širše materialne osnove za dosledno in neposredno vključitev delovnih ljudi v gospodarjenje in delitev. Dosedanji rezultati v razvoju proizvodjalnih sil in vedno bogatejša vsebina demokratičnih oblik lahko v vsem našem delu kažejo, da je takšna usmeritev lahko le edino pravilna in edina podlaga vsega našega družbenega dogajanja. Ze sedaj so se pokazali na tej osnovi novi dosežki, kar je pogoj za še boljše rezultate vsega našega dela. Ni dvoma, da vse te sodobne spremembe ne prinašajo samo nove kvalitete v vsakdanjem življenju, ampak tudi vplivajo na standard in osebne dohodke ter na pravice in dolžnosti delovnih ljudi. To so spremembe, ki niso pomembne samo za sedanjost, ampak so tudi napotilo za našo prihodnost. Na novi poti se vsi srečujemo s predvidenimi, največkrat pa tudi z nepredvidenimi težavami, ki spremljajo vedno vsak družbeni razvoj. S premagovanjem teh pa si zagotavljamo hitrejši in gotovejši napredek, še večje uspehe, višji standard in vedno večjo demokratičnost v naših medsebojnih odnosih. To naj bo vsem članom našega delovnega kolektiva vodilo za izvrševanje bodočih nalog, doseženi rezultati in uspehi pa naj nam bodo garant, da bomo tisto kar hočemo, tudi dosegli.

Vsem članom kolektiva podjetja čestitamo k doseženim uspehom ter želimo srečno in uspehov polno novo leto 1966.

Vsem — srečno in delovnih uspehov polno 1966. leto!

Sklepi 12. zasedanja CDS

Na zasedanju dne 3. 12. 1965 je CDS sklepal in obravnaval naslednje:

● V zvezi z vodenjem evidenčne embalaže, kar so obravnavali že na prejšnjem zasedanju, je CDS na podlagi predloga komisije za evidenčno embalažo sprejel sklep, da se vse vreče od sladkorja zadržijo v prodajalnah podjetja fco in jih ni treba vračati skladišču podjetja. V primeru viška vreč v prodajalnah pa bi jih lahko prodajalne vračale skladišču.

● Ponovno je obravnaval prenos počitniškega doma v Dolenjskih Toplicah centralnemu sindikalnemu odboru ter sprejel sklep, da se bo ta prenos dokončno obravnaval, ko bo izšel nov zakon o sredstvih gospodarskih organizacij, ki bo verjetno podrobno določal obliko vodenja sklada skupne porabe.

● Obravnaval je pritožbo Draga Čučnika o izključitvi iz delovne skupnosti Veletrgovine Mercator zaradi hujše kršitve delovne dolžnosti po 3., 9. in 12. točki 108. člena pravilnika o delovnih razmerjih podjetja ter s tajnim glasovanjem soglasno sprejel sklep, da se pritožbi Draga Čučnika ne ugodi.

● Soglašal je z ostavko člana CDS Fortija Sparouca, ki je v postopku in zaradi tega meni, da ne more sodelovati v organih upravljanja podjetja. Storjeno škodo je podjetju povrnil, vendar je prizadel čast in zaupanje CDS.

● Obravnaval je predlog centralne komisije za obravnavo kršitev delovnih dolžnosti o izključitvi tov. Fortija Sparouca iz delovne skupnosti podjetja, zaradi hujše kršitve delovne dolžnosti po 4. in 9. točki 108. člena predloga pravilnika o delovnih razmerjih ter s tajnim glasovanjem sprejel sklep, da se tov. Forti Sparouc ne izključi iz delovne skupnosti Veletrgovine »Mercator«.

● Sprejel je predlog sprememb okvirnega pravilnika o delitvi čistega dohodka Veletrgovine Mercator ter sklenil, da se predlog da v razpravo članom delovne skupnosti v 15-dnevnem roku, to je od 3. 12. 1965 do zaključno 18. 12. 1965.

● Ustanovil je ekonomsko enoto »Stražo« z veljavnostjo z dnevom, ki bo določen na naslednjem zasedanju CDS. Z ustanovitveno odločbo in pogodbo se določijo ekonomski enoti Straža enake pravice in dolžnosti, kot jih je imela doslej poslovna enota Straža.

Po 209. členu Temelnjega zakona o podjetjih ima delovna skupnost PE Straža pravico, da zahteva posredovanje mešane arbitraže, če se ne strinja s tem sklepom DS podjetja.

● Obravnaval je analizo o uspehu poslovanja za III. tromesečje 1965, iz katere je razvidno, da se je realizacija v primerjavi z isto dobo preteklega leta zvišala za 30 % in to zelo različno po posameznih PE. Postavljeni plan za leto 1965 je bil do 30. 9. 1965 realiziran 84 %. Ta ocena je bila izračunana na podlagi doseženega prometa v letih 1963 in 1964 in je ugotovljeno, da je s tem plan dosežen oz. presežen. Število zaposlenih je naraslo sorazmerno s povečanjem realizacije za 3 %, kar je pa neznatno. Promet na enega zaposlenega se je v povprečju celotnega podjetja povečal glede na preteklo leto za 25 %.

Vzporedno s porastom realizacije so se povečale tudi zaloge blaga v povprečju za 25 %, ki so bile najvišje meseca marca, najnižje meseca julija, nato pa so zopet narasle, ker je proti koncu leta vedno največje povpraševanje po blagu.

Koeficient obračanja za podjetje kot celoto je 9,44 in se je nasproti preteklemu letu povečal za 4 %. Visoke koeficiente imajo enote z visokim procentom živilskih artiklov, druge enote pa imajo koeficient obračanja nekoliko nižji. Razlika v ceni za podjetje kot celoto znaša 14,01 %, indeks porasta nasproti preteklemu letu pa 110. Ob popisu konec meseca julija 1965 se je marža dvignila zaradi uvedbe prometnega davka in je v zvezi s tem marža v primerjavi z istim obdobjem leta 1964 nerealna.

Povprečni neto osebni dohodki so se povečali za 27 %. Dvignili so se tudi poslovni stroški, ki so zajeti v analizi brez najemnin po IV. varianti in so torej prikazani realno za vsako enoto.

● CDS je obravnaval na predlog DS PE Grmade sklad rizika, ki bremeni najbolj PE Grmado, ker ima največ prodajaln s sadjem, mesom in mlekom. Gospodarsko-računski sektor je vložil na mestni svet vlogo za znižanje sklada rizika od 2 % na 1 %, kar je bilo že napravljeno večkrat, vendar ni podjetje nikoli dobilo odgovora.

● V zvezi z novo organizacijo bank je CDS sprejel sklep, da bo Veletrgovina Mercator pristopila h Komunalni banki Ljubljana z udeležbo 150.000.000 din, katere bo vplačala delno z vezanimi depoziti, ki ga ima pri banki, tako da bo podjetje odločalo pri upravljanju banke s 15 glasovi, ker velja vsak glas 10.000.000 din.

● Obravnaval je stanje investicij ter ugotovil, da bo investicijski program za leto 1965 dokončno realiziran v prvih mesecih leta 1966, nekaj objektov je že končanih, objekt na Tržaški cesti pa bo dokončno zgrajen v letu 1966. Zaradi tega se bo stanje osnovnih sredstev pri nekaterih enotah precej spremenilo, tako da bo v nekaterih enotah močno porasla vrednost osnovnih sredstev.

● Razpravljal je o ponudbi Obs Domžale za soinvestiranje potrošniškega centra Domžale, s čimer bi podjetje pridobilo še PC Vir in PC Mengeš, za kar bi bilo potrebno prispevati v 5 letih 200.000.000 din. Zaradi ugotovitve razpoložljivih sredstev je bil sprejet sklep, da bo CDS o soinvestiranju PC Domžale dokončno sklepal na naslednjem zasedanju, ko bo v razpravi plan investicij za leto 1966, o čemer se naj obvesti tudi Obs Domžale.

● Obravnaval je najemno pogodbo in pogodbo o predkupni pravici za poslovne prostore Proletarska št. 1/I, v katerem je PE Špecerija odprla novo trgovino pohištva. Mesečna najemnina znaša 600.000 din, s čimer je že soglašal DS PE Špecerija na zasedanju dne 18. 10. 1965. Poleg najemne pogodbe pa je podjetje sklenilo z Obs Moste-Polje še posebno pogodbo o predkupni pravici, s katero občinska skupščina zagotavlja Veletrgovini »Mercator« pravico, da kupi poslovne prostore na Proletarski št. 1/I, in sicer za dobo treh let, to je od 1. 12. 1965 do 1. 12. 1968.

● Razpravljal je o osnutku pogodbe o skupni naložbi sredstev matičnega podjetja in poslovnih enot ter sprejel sklep, da naj DS enot imenujejo dva člana, ki bosta sodelovala pri sestavi pogodb, za predstavnika matičnega podjetja pa sta bila imenovana Stane Vrhovec in Anton Legat. Pogodbe o skupni naložbi sredstev naj se sklenejo pred zaključnim računom za leto 1965.

● V zvezi z odločbo Obs Ljubljana-Vič-Rudnik, naj Veletrgovina Mercator v času od 4. 1. 1966 do 13. 1. 1966 skliče sejo razpisne komisije za razpis delovnega mesta direktorja podjetja, je predsednik DS podjetja občinski skupščini sporočil, da ni osnove, da bi po 112/2 čl. temeljnega zakona o volitvah DS in drugih organov upravljanja, podjetje uvedlo postopek za ponovno imenovanje generalnega direktorja, ker je bil tovariš Adolf Osterc vpisan v re-

gister gospodarskih organizacij pod Rg II 181/8 dne 29. 4. 1957 ter je preteklo od tedaj 7 let in 13 dni ter se morajo za postopek ponovnega imenovanja uporabiti določila 1. odst. 112/2 člena temeljnega zakona o volitvah, po katerih se mora upoštevati 4-letna doba za Adolfa Osterca od 16. 4. 1964 dalje.

● Sprejel je priporočilo, naj DS enot samostojno na podlagi doseženih rezultatov po obračunu za III. tromesečje sprejmejo ustrezne sklepe glede določitve višine prispevka posameznim Obs za financiranje strokovnega šolstva. Višina prispevka naj bi znašala najmanj 1 % od bruto osebnih dohodkov po ZR za leto 1964. O sklepih DS morajo enote obvestiti gospodarsko-računski sektor podjetja, zaradi skupnega nakazila prispevka posameznim občinskim skupščinam in obremenitve posameznih PE v breme sredstev za strokovno izobraževanje.

● Na predlog Kmetijske zadruge Krmelj, naj CDS ponovno sklepa o prevzemu klavnice Krmelj, je CDS ponovno sprejel sklep, da Veletrgovina »Mercator« ne prevzame klavnice Krmelj, ker ta dejavnost ne spada v poslovanje trgovine.

● Zaradi dokončanja prodajalne v Triglavski ulici je CDS sprejel sklep, da mora pri sestavi plana investicij za leto 1966 razvojno-planski sektor obvezno upoštevati pri razporejanju centralnih sredstev tudi plačilo PC Triglavska, začasno pa bi se to plačilo opravilo iz sredstev za amortizacijo.

OSNOVNI VIR ZA FINANCIRANJE IZOBRAŽEVANJA BODO PRISPEVKI IZ OSEBNIH DOHODKOV

Sedaj je v enomesečni razpravi osnutek splošnega zakona o financiranju strokovnega izobraževanja. Osnovna težnja zakona je zagotoviti večjo stabilnost sredstev za financiranje izobraževanja, kakor tudi njihovo trdnjšo povezavo s povečanjem storilnosti. Z novim načinom trošenja teh sredstev naj bi se čim bolj spodbujal razvoj samoupravljanja na tem področju, dosegla smotrnejša poraba, boljša notranja delitev in kakovostnejše izobraževanje.

Osnovni vir financiranja bodo prispevki iz osebnih dohodkov vseh zaposlenih, nadalje svobodnih poklicev, kmetijskih proizvajalcev in drugih. Tako je bilo sicer že doslej, vendar bo v bodoče določen del tega prispevka izključno namenjen za financiranje izobraževanja. Drugi vir financiranja bodo skladi skupne porabe delovnih organizacij, tretji vir pa posebna sredstva družbeno-političnih skupnosti, četrti prostovoljni prispevki posameznikov in organizacij in peti še vsa druga sredstva.

Skladi za financiranje izobraževanja bi nastajali na proizvodnem in teritorialnem načelu, upravljanje nad njimi pa bi bilo zaupano posebnim družbenim organom, tako imenovanim skupnostim za izobraževanje.

Skrben poslovodja bo imel vedno bogato izbiro

Spremembe statuta

Po določilih temeljnega zakona o podjetjih morajo biti statuti vseh podjetij usklajeni s tem zakonom do konca leta 1965. Nadaljnjo obvezo za spremembo statuta pa narekuje tudi temeljni zakon o delovnih razmerjih, po katerem se morajo statuti uskladiti s tem zakonom do 8. aprila 1966.

Da ne bi dvakrat spreminjali statuta, bo DS podjetja na svojem zadnjem zasedanju v letu 1965 sprejel spremembe in dopolnitve statuta, ki jih narekuje oba zakona.

Predlog za spremembo statuta na podlagi Temelnjega zakona o delovnih razmerjih je bil že objavljen v glasilu Mercator št. 5-6 v mesecu juniju 1965, medtem ko je dne 7/12-65 UO podjetja objavil skupen predlog za spremembe in dopolnitve, v katerem so navedene spremembe na podlagi Temelnjega zakona o podjetjih in v katerem se hkrati sklicuje na že objavljen predlog sprememb v zvezi s temeljnim zakonom o delovnih razmerjih.

Ker je naše glasilu o predlogu za spremembo v zvezi s temeljnim zakonom o delovnih razmerjih že poročalo, bi se v tem sestavku omejili samo na nekaj novosti, ki jih bo moral urediti statut na podlagi temeljnega zakona o podjetjih.

Do sedaj je o spremembi poslovnega predmeta v poslovnih enoti ali prodajalni odločal DS PE. Odslej bo o spremembi poslovnega predmeta odločal DS podjetja, pred odločitvijo pa bo moral dobiti mnenje DS enote, na katero se nanaša sprememba. Zahtevi za vpis razširitve oz. spremembe poslovnega predmeta v register pa bo treba predložiti dokaze dobljene od organov, ki so pristojni za inšpekcijo, da so izpolnjeni predpisani pogoji, kar se tiče tehnične opremljenosti in varstva pri delu in dokaze, da so izpolnjeni morebitni drugi pogoji in da je bila pred odločitvijo obravnavana dokumentacija o ekonomski upravičenosti razširitve oziroma spremembe poslovnega predmeta.

O statutnih spremembah, to je o spremembi sedeža podjetja, pripojitvi ali razdelitvi podjetja, bo odločala delovna skupnost podjetja z referendumom.

Ce je bil nek predlog na referendumu odklonjen, ga ni mogoče znova dati na referendum, preden ne preteče 6 mesecev od dneva prejšnjega referenduma.

Sklepe DS enot in upravnih odborov enot, ki so v nasprotju z zakonom in za katere bi sicer moralo podjetje odgovarjati kot pravna oseba, mora DS podjetja obvezno razveljaviti na predlog generalnega direktorja.

Ce sklepi DS enote ali UO enote nasprotujejo statutu ali drugim splošnim aktom podjetja, jih DS podjetja lahko razveljavi na predlog generalnega direktorja, vendar je v tem primeru potrebna večina glasov vseh članov DS. V tem primeru torej ni predvidena obvezna razveljavitev, zaradi tega, ker je možna uvedba postopka za spremembo navedenih notranjih samoupravnih aktov.

Zakon narekuje obvezno novost tudi v tem, da mora biti statut in gospodarski načrt in program podjetja sprejet s kvalificirano večino, to je z večino glasov vseh članov DS podjetja.

Pristojnosti generalnega direktorja in direktorjev PE, ki so se nanašale na urejanje delovnih razmerij, so bile v celoti črtane. Za sklepanje pogodb o nakupu in prodaji nepremičnin po poprejšnjem soglasju DS podjetja, je pooblaščen samo generalni direktor podjetja ter takih pogodb direktorji PE ne morejo več sklepati. Prav tako generalni direktor ni več pooblaščen, da odloča o najemu in zakupu osnovnih sredstev brez omejitve, pač pa odloča le v mejah rednega poslovanja podjetja. Prav tako sme direktor PE sklepati pogodbe o najemu poslovnih prostorov in o zakupu osnovnih sredstev le v mejah rednega poslovanja enote.

O prometu s sredstvi, to je o nakupu in prodaji, odloča generalni direktor do vrednosti 200 tisoč din za posamezne primere, vendar največ do 2.000.000 din letno, UO podjetja pa do vrednosti 2.000.000 din za posamezne primere, vendar največ 20 milijonov din letno.

Prav tako odločajo o prometu s sredstvi enot do vrednosti 2 milijonov din za posamezni primer delavski sveti enot sami. Ce pa vrednost presega 2.000.000 din, morajo DS enot poprej dobiti soglasje CUO. V vsakem primeru pa mora DS enote, preden odloča o nakupu, dobiti zagotovilo pristojnega računovodstva o razpoložljivih denarnih in drugih sredstvih za nameravani nakup.

Doslej je morala vsaka enota razporediti v centralne sklade podjetja 50 % svojih skladov, če je razporedila v sklade le tolikšen del svojega dohodka, kot je bil določen s obveznim minimalnim odstotkom za sklade. Ce pa je enota razporedila v sklade večji del dohodka, se je razlika delila, tako da je šlo v sklade enote 75 %, v sklade podjetja pa 25 odstotkov.

Sprememba statuta in hkrati tudi okvirnega pravilnika o delitvi dohodka pa predvideva, da bo šla vsa višja razlika, ki jo enota razporedi v sklade nad obveznim odstotkom, izključno v sklade enote.

Glede poslovne tajnosti določa statut, da veljajo za poslovno tajnost dokumenti in podatki, za katere to določi DS podjetja s posebnim sklepom.

Pomembne novosti pa so predvidene v poglavju o varstvu statuta in varstvu pravic samoupravljanja.

Nihče ne sme nobenemu članu delovne skupnosti podjetja omejiti ali vzeti pravic upravljanja. Zaradi svojih mnenj in predlogov, ki jih je v zvezi s samoupravljanjem in poslovanjem povedal, na zborih delovnih ljudi, pred organi upravljanja ali pred drugimi organi, ki so poklicani, da razpravljajo o samoupravljanju in drugih vprašanih podjetja, ne more biti klican na odgovornost noben član delovne skupnosti.

Pravice samoupravljanja v enoti so prav tako zagotovljene ter o morebitnih sporih o teh pravicah med enoto in podjetjem posreduje mešana arbitraža, ali pa se da zadevno vprašanje na

referendum. Zbor delovnih ljudi enote pa lahko zahteva tudi uvedbo postopka pred pristojnim ustavnim sodiščem. Ustavno sodišče odloča o varstvu samoupravljanja, tako v primerih, če je kršena pravica samoupravljanja delovne skupnosti podjetja, ali enote, razen v primerih, ki so preneseni v pristojnost drugih sodišč. V zvezi z uveljavljanjem pravic samoupravljanja vlaga zahteve, predloge, pritožbe in druga pravna sredstva pri sodiščih in drugih državnih organih predsednik organa upravljanja podjetja, v imenu podjetja oz. predsednik zbora delovnih ljudi enote, v imenu enote.

Glede obveščanja delovne skupnosti določa statut, da se o sklepih centralnih organov upravljanja objavljajo izveščki v glasilu Mercator. Razen tega pa so člani CDS in CUO dolžni, da sami obdobjno sklicujejo sestanke in neposredno ugotavljajo mnenja in stališča članov delovne skupnosti in da jih hkrati obveščajo o stališčih in sklepih centralnih organov upravljanja. Enake dolžnosti imajo tudi voljeni člani organov upravljanja enot.

V tem sestavku je bilo navedeno samo nekaj sprememb in novosti, ki jih določa predlog statuta podjetja, pričakujemo pa, da bo vsak član delovne skupnosti podrobno pregledal te spremembe in dopolnitve ter sporočil UO podjetja svoje pripombe in predloge. Ko bodo spremembe in dopolnitve statuta sprejete, bo dolžnost vsakega člana delovne skupnosti, da čim bolj prilagodi svoje delo načelom in določbam statuta, da bomo z našim skupnim delom dosegali še večje uspehe kot doslej.

Mirko Rupelj

Samopostrežna prodajalna v Proletarski ulici pričakuje dedka Mraza

Gibanje prometa 1960-65 in plan za 1966

Vsako leto sestavljamo plan prometa za naslednje leto na podlagi ugotovljenih uspehov dela v preteklem letu in prejšnjih letih. Tako smo tudi proti koncu letošnjega leta sestavili plan oz. analizo pogojev gospodarjenja podjetja za leto 1966. Podjetje ima v svojem sestavu 15 enot, katere poslujejo na območju 15 občin.

Analiza pogojev gospodarjenja v letu 1966 je sestavljena na podlagi tržišča oz. tržnih pogojev, ekonomskih in organizacijskih sprememb, poslovnih uspehov, cen itd. ob sodelovanju vseh poslovnih enot. Pregled gibanja prometa po enotah od leta 1960 (do leta 1962 so bile še vse enote samostojna podjetja) pa do leta 1966 pomeni dobo, v kateri

so nastajale ekonomsko-organizacijske spremembe gospodarjenja, ki bistveno vplivajo na promet podjetja kot celote.

Zaradi boljše primerjave smo pri pregledu gibanja prometa v posameznih poslovnih enotah v besedilu označili tudi oceno prometa, ki bo dosežena v letu 1965, hkrati pa predviden promet za leto 1966 na podlagi že omenjenih kriterijev. Iz pregledov je razvidno, da enote v analizi pogojev gospodarjenja za leto 1966 predvidevajo porast od 0—30 %, kar ni povsem realno glede na spremembe, ki so že nastale in so predvidene v prihodnjem letu. Nadalje prikazujemo tudi oceno prometa za podjetje kot celoto v letu 1965 in za leto 1966, povprečno število zaposlenih ter vajencev za enako obdobje.

CELOTEN PROMET

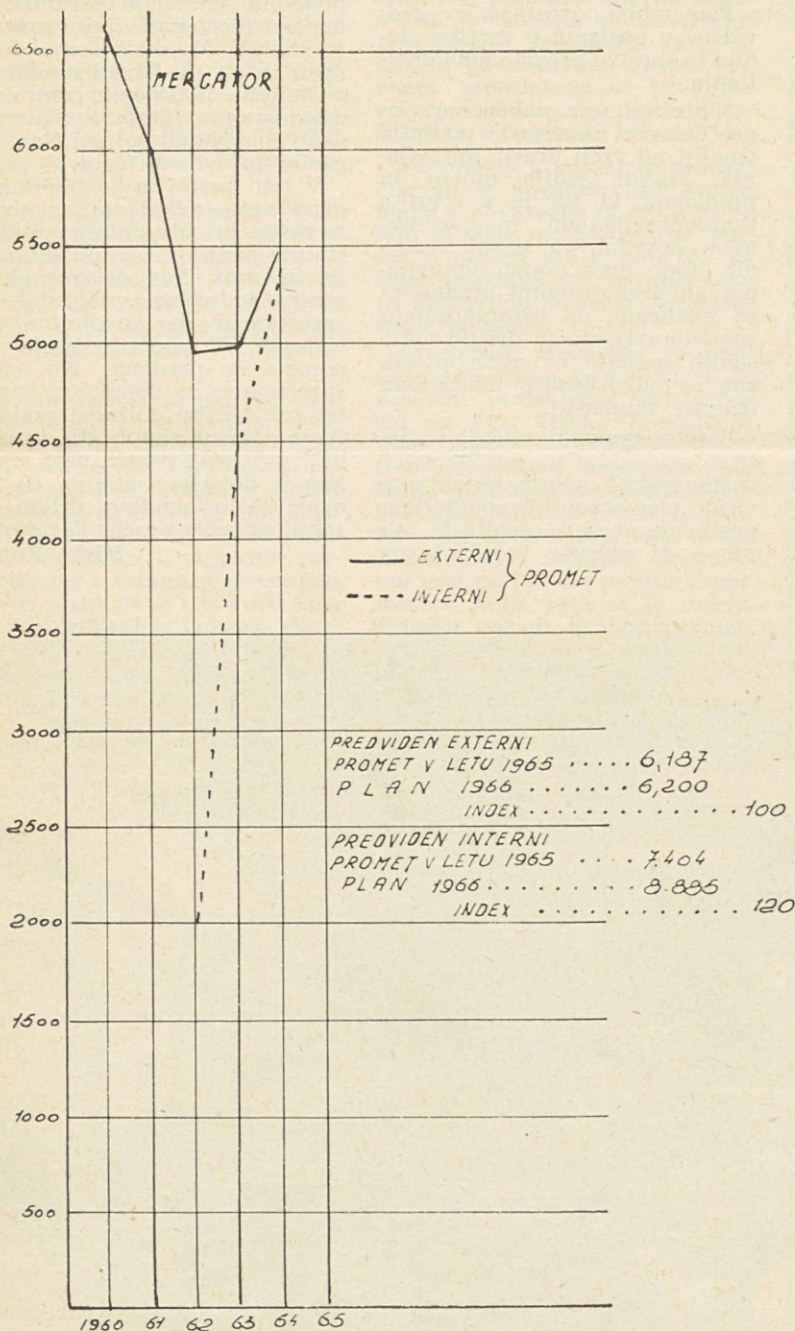
Enota	Ocena za leto 1965	Predvideno za leto 1966	Indeks
OE Mercator	13.591	15.085	111
Enote z notranj. obrač.	13.866	16.314	118
Enote s samost. obrač.	6.866	7.395	108
Skupaj celotno podjetje	34.323	38.794	113

POVPREČNO ŠTEVILO ZAPOSLENIH

Enota	Ocena za leto 1965	Predvideno za leto 1966	Indeks
OE Mercator	401	401	100
Enote z notranj. obrač.	898	944	105
Enote s samost. obrač.	346	340	98
Skupaj celotno podjetje	1.645	1.685	102

STANJE VAJENCEV

Enota	Ocena za leto 1965	Predvideno za leto 1966	Indeks
OE Mercator	3	3	100
Enote z notranj. obrač.	175	164	94
Enote s samost. obrač.	75	84	112
Skupaj celotno podjetje	253	251	99

Poslovni uspeh podjetja kot celote ter osebni in družbeni standard članov kolektiva bo pa predvsem odvisen od ekonomičnosti ter rentabilnosti poslovanja in produktivnosti dela.

Namen pregleda gibanja prometa po poslovnih enotah za ob-

dobje 1960—66 je, da je vsak posamezni član naše delovne skupnosti seznanjen z doseženim prometom od leta 1960—64 in s predvideno realizacijo prometa v letu 1965 in 1966.

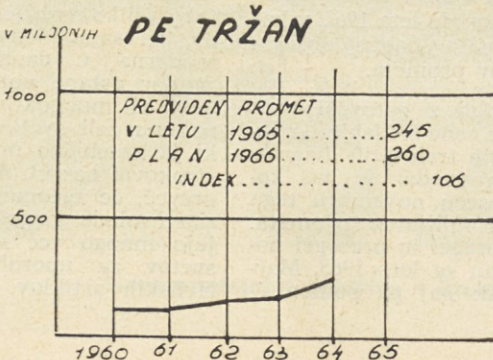
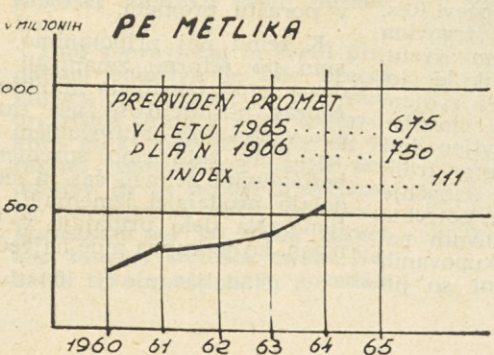
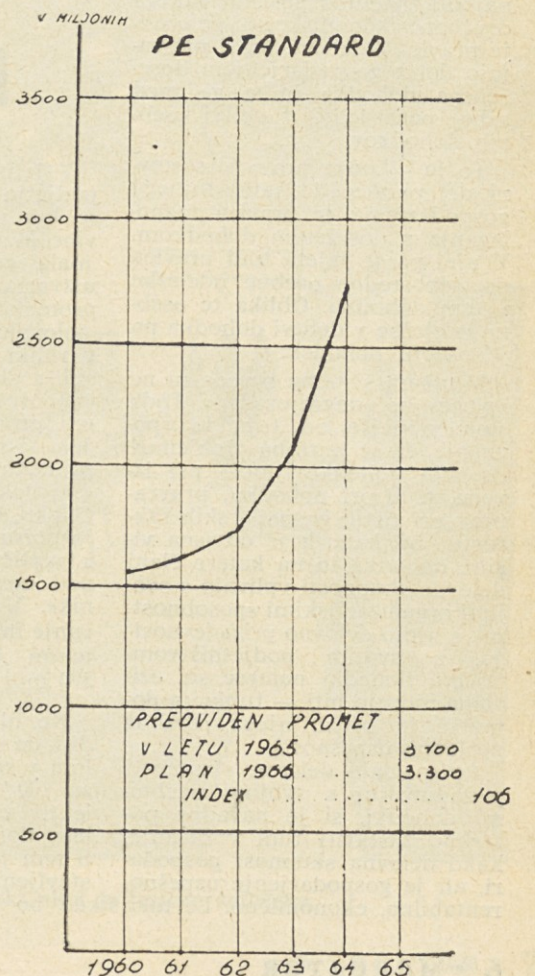
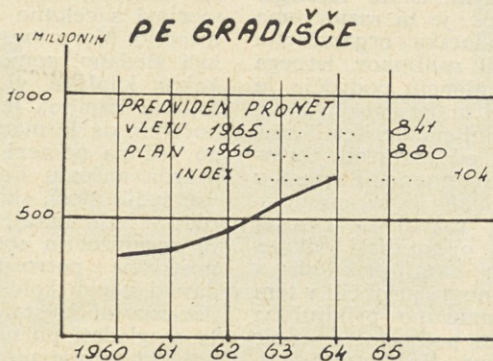
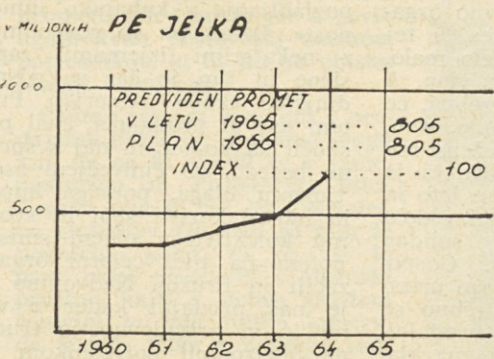
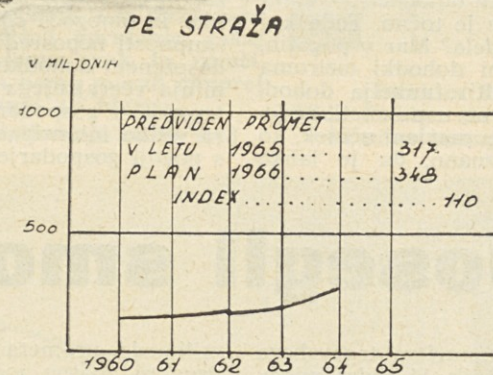
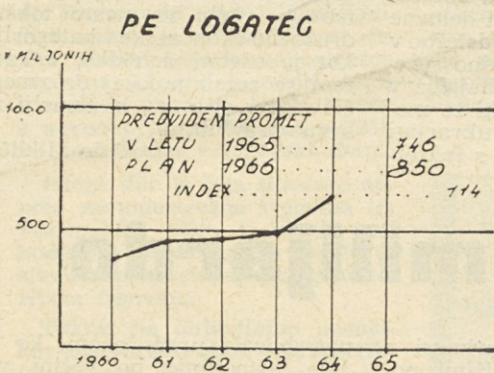
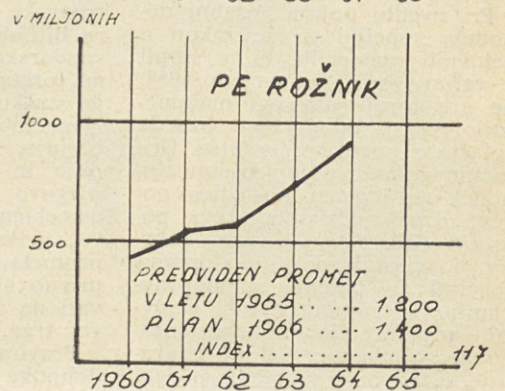
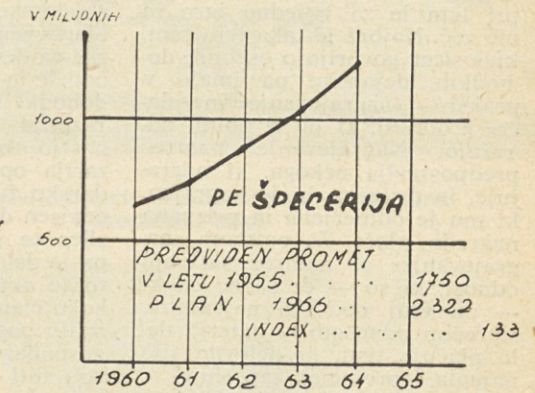
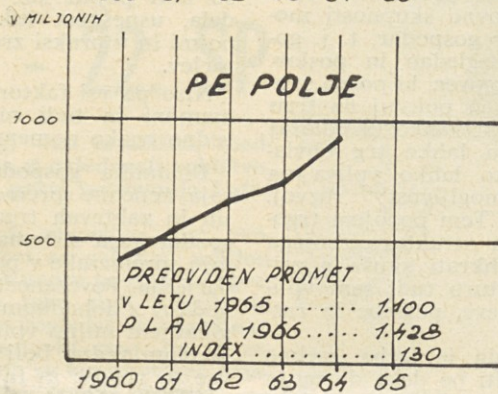
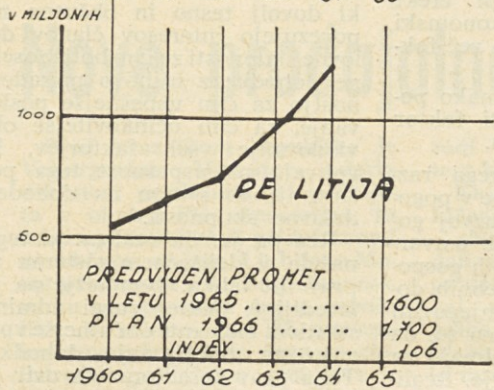
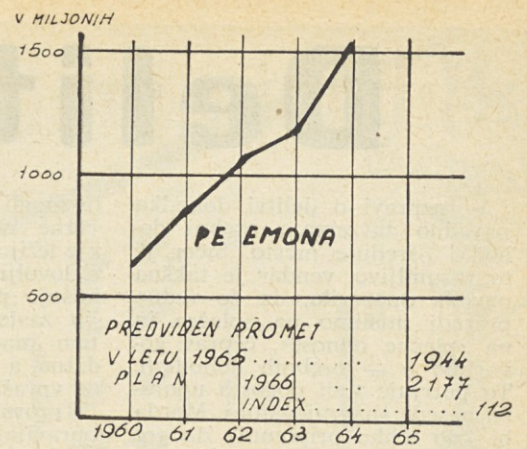
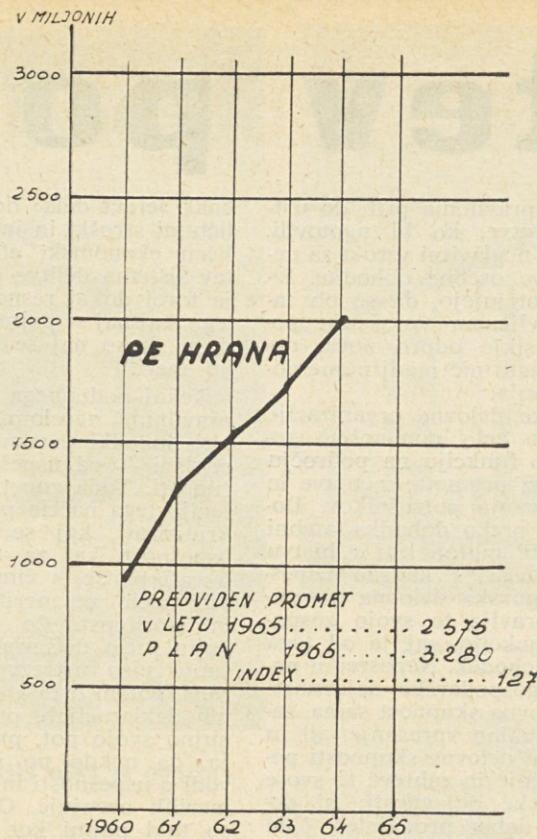
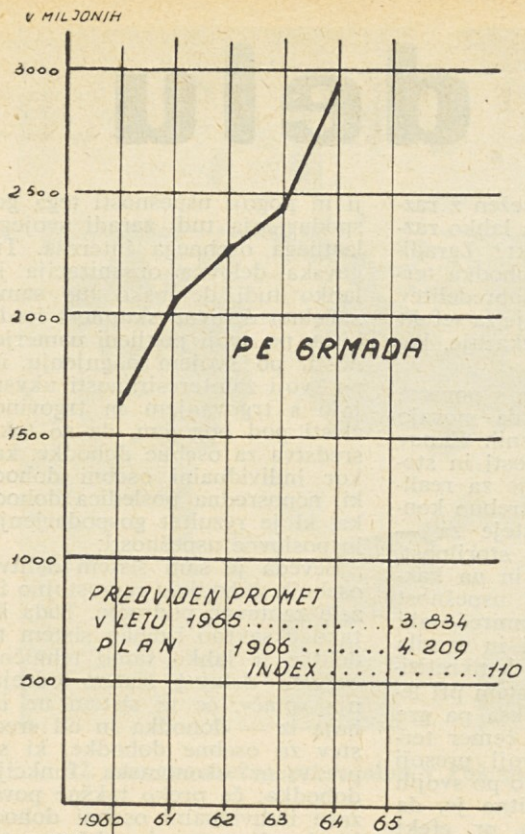
Hvastija Kancijan

Bogata založenost je prvi pogoj za doseganje boljšega prometa

Detajl iz nove samopostrežne prodajalne v Pokopališki ulici

Delitev po delu

V razpravi o delitvi dohodka navadno zavzemajo osebni dohodki osrednje mesto. Sicer je to razumljivo, vendar je takšna navada opozorilo, da še vedno preradi mislimo na »plače« in na »plačne odnose«, čeprav govorimo o — osebnih dohodkih. To potrjuje tudi pogosta uporaba besede »nagrajevanje«. Morda bi kdo lahko pripomnil, da gre pri tem le za besedno igro in nič več. Najbrž je taka igra tam, kjer sicer govorijo o osebnih dohodkih, dejansko pa imajo v praksi — »nagrajevanje« in »plače« z osebni, ki jih ti pojmi odražajo. Nagrajevanje namreč predpostavlja nekoga, ki nagrajuje, in drugega, ki je nagrajen, ki mu je odmerjena in priznana nagrada, plača. Za pojmom »nagrajevanje« se namreč skrivajo odnosi, ki so — če že ne enaki — pa vsaj podobni najemnim, služničnim odnosom, v katerih delo plačuje tisti, ki delovno silo najema, sprejema, zaposluje.

Pri uvedbi pojma »osebni dohodek« (vpeljal ga je zakon o delovnih razmerjih, ki je stopil v veljavo s 1. januarjem 1958) ne gre torej samo za nadomestilo stare, udomačene besede »plača« z novo, modernejšo. Gre za mnogo več: pojem osebni dohodek je logična posledica novega družbeno-ekonomskega položaja delovnega človeka, kakršen jo postal in se postopoma razvijal na podlagi samoupravljanja. V samoupravnih delovnih organizacijah nikogar nihče ne — plačuje niti ne nagrajuje. Na podlagi združenega dela in z izkoriščanjem družbenih proizvodnih sredstev, ki jih imajo na razpolago, samostojno gospodarijo člani delovne skupnosti tako, da z realizacijo svojih proizvodov oziroma svojih storitev ustvarjajo dohodek, z njim razpolagajo, ga delijo. Ena najbolj značilnih posledic takega družbeno-ekonomskega položaja je pravica delavcev, da si prisvajajo del z gospodarjenjem doseženega dohodka in si ga med seboj porazdelijo v obliki osebnih dohodkov.

To je — nova pravica: sestavni del pravice do samostojnega gospodarjenja je pravica razpolaganja z doseženim dohodkom. V njej pa je zajeta tudi pravica do neposredne osebne udeležbe v tem dohodku. Oblika te osebne udeležbe v delitvi dohodka pa je osebni dohodek.

V takem sistemu seveda ni ne »plače« ne »nagrajevanja«. Toda pomembnejše od tega je spoznanje, da se je treba problemov osebnih dohodkov lotiti pri izvoru, t. j. pri dohodku, pravzaprav pri tistih gospodarskih faktorjih, od katerih je odvisna višina dohodka in na katere člani delovne skupnosti vplivajo s svojimi organizacijskimi sposobnostmi, s svojo delovno prizadevnostjo, s svojim podjetništvom. Osebni dohodki namreč so, oziroma morajo biti — funkcija dohodka in preko njega rezultat poslovne uspešnosti.

Ce so člani delovne skupnosti nezadovoljni s svojimi osebnimi dohodki, si je navadno potrebno zastaviti tudi vprašanje, kako delovna skupnost gospodarji, ali je gospodarjenje uspešno, rentabilno, ekonomično. Le tako

bi mogli praviloma priti do ustrezne rešitve, ko bi ugotovili, kje ležijo poglobitvi vzroki za nezadovoljive osebne dohodke. Izkušnje potrjujejo, da se ob tako zastavljenem vprašanju potem marsikje odpro nova, dodatna, a zato nič manj pomembna vprašanja.

Trgovske delovne organizacije opravljajo zelo pomembno gospodarsko funkcijo na področju blagovnega prometa, menjave in zadovoljevanja potrošnikov. Dohodek in preko dohodka osebni dohodki bi morali biti v bistvu rezultat tega, s kakšno uspešnostjo trgovska delovna organizacija opravlja to svojo gospodarsko funkcijo, saj je od tega odvisen dohodek. Neposredni nosilec te gospodarske dejavnosti pa je delovna skupnost sama, zato je aktualno vprašanje, ali in kako člani delovne skupnosti poznajo pogoje in zahteve te svoje gospodarske dejavnosti: ni dovolj biti dober prodajalec; član trgovske delovne skupnosti mora biti dober gospodar, t. j. gospodarsko razgledan in poslovno spreten trgovec, ki pozna svojo stroko, njen položaj na trgu in načine, kako lahko ta položaj utrjuje, kako lahko trg obvladuje in kako lahko vpliva na njegovo zmogljivost, razvoj, usmerjenost. Tem pogojem trgovec prilagaja strukturo svojega prometa, a hkrati skuša s primerno strukturo tudi sam vplivati na zahteve, potrebe in razvoj trga.

Pravimo, da je treba osebne dohodke deliti po delu, da mora biti za delitev odločilen — efekt dela. Stališče je točno. Toda kaj pa je efekt dela? Mar v pogojih, ko so osebni dohodki (oziroma bi morali biti) funkcija dohodka in poslovne uspešnosti, zadošča naturalno merjeni učinek, ko je vendar znano, da je lahko

enak »efekt dela« dosežen z različnimi stroški in ima lahko različen ekonomski efekt? Zgraditev sistema delitve dohodka terja torej dokaj resno opredelitev tega, kaj naj se pojmuje za »efekt dela«, kako naj se izkazuje, kako meri.

Nekaj podobnega je s povsem pravilnim načelom, da morajo biti dohodki posameznih članov odvisni — od uspešnosti in storilnosti. Toda začetek je za realizacijo tega načela potrebno konkretizirati, kaj se šteje za — uspešnost, kaj za — storilnost, hkrati pa še, s čim in na kakšen način se merita uspešnost in storilnost. Če namreč taki pojmi niso definirani in merila zanje niso ustrezno konkretizirana, potem ostaja sistem pri lepih deklaracijah, praksa pa gre nujno svojo pot, pri čemer terja, da nekdo po svoji presoji vodi o uspešnosti in jo po svojih merilih ocenjuje. Očitno je, da so taki pojmi kot n. pr. efekt dela, uspešnost itd. ekonomski pojmi in v praksi zrcalo več faktorjev.

Niso pa vsi faktorji enako pomembni in tudi ni isti faktor vedno enako pomemben.

Dinamika gospodarskega razvoja, nenehne spremembe v pogojih in zahtevah trga, razvoj gospodarskega sistema itd. ustvarjajo spremembe v pogojih gospodarjenja. Povezanost osebnih dohodkov z dohodkom in njegovim gibanjem nujno vpliva na to, da se člani vedno bolj zanimajo za vse te pogoje in faktorje. Realizacija osebnega dohodka kot oblike, ki omogoča članom delovne skupnosti neposredno udeležbo v doseženem dohodku, nujno spreminja večerajšnjega prodajalca v trgovca, v gospodarja, ki se mora vedno intenzivneje ukvarjati s pogoji gospodarjenja, s faktor-

ji in pogoji uspešnosti tega gospodarjenja tudi zaradi svojega lastnega osebnega interesa. Trgovska delovna organizacija je lahko tudi dejansko (ne samo načelno) delovna skupnost ljudi, ki se po svoji poklicni usmerjenosti, po svojem nagnjenju in po svoji zainteresiranosti ukvarjajo s trgovanjem in trgovino, zlasti pod pogojem, da so taka sredstva za osebne dohodke, kakor individualni osebni dohodki, neposredna posledica dohodka, ki je rezultat gospodarjenja in poslovne uspešnosti.

Seveda je sam sistem delitve osebnih dohodkov samostojno in zelo zahtevno področje. Toda še tako eksaktno izdelan sistem te delitve je lahko samo tehnično odlično delujoč sistem odrejanja »plača«, če ta sistem ne izhaja iz — dohodka in od sredstev za osebne dohodke, ki so predvsem ekonomska funkcija dohodka; če preko takšne povezave individualni osebni dohodki dovolj tesno in občutno ne povezujejo interesov članov delovne skupnosti za čim boljše osebne dohodke z njihovo prizadevnostjo za čim uspešnejše poslovanje, za čim učinkovitejše obvladovanje vseh faktorjev, ki vplivajo na uspešnost tega poslovanja in s tem na dohodek delovne skupnosti.

Res pa je, da realizacija tega načela v delitvenem sistemu ni prav nič lahka. Tem težje pa je izvedljiva, dokler razni administrativni elementi občutnejše vplivajo na oblikovanje dohodka. Toda prav zaradi raznih ovir je toliko bolj potrebno upoštevati naravo, vlogo in mesto takšne družbeno-ekonomske kategorije, kot je osebni dohodek, v katerem se zrcali položaj delovnega človeka v sistemu, ki temelji na samoupravljanju.

Rado Miklič

Dosegli smo milijardo

V letu ustanovitve trgovskega podjetja Rožnik, ki sedaj posluje kot poslovna enota veletrgovine Mercator, je ta razmeroma mala gospodarska organizacija ustvarila 260 milijonov letnega prometa. V njenem področju je delovalo štirinajst poslovalnic, v veliki večini na periferiji mesta, s slabo, od privatnih trgovcev prevzeto opremo. Promet v teh prodajalnah je bil minimalen. Porast, razvoj in razcvet prometa po preureditvi nekaterih lokalov smo prikazali v članku, ki smo ga priobčili v tem časopisu kmalu po priključitvi k matičnemu podjetju, in sicer pod naslovom »Razvoj PE Rožnik«. V njem smo orisali delovanje in vzpon do leta 1962, v katerem je naša enota dosegla 590 milijonov prometa.

Ne bi mogli z gotovostjo trditi, da so se cene živilskim artiklom v zadnjih treh letih dvignile za 100% in vendar je naš kolektiv v mesecu novembru tega leta dosegel milijardo prometa. S tem je dosegel in presegel postavljene plan za leto 1965. Mar

bi kdo dejal: kaj pa pomeni milijarda prometa v primeri z drugimi znatno močnejšimi poslovnimi enotami ali celo v primerjavi s celotno delovno organizacijo Mercator. Zares, v tej luči gledano, pomeni zelo malo, kakor kapljica v litru vina. A tudi ta kapljica je potrebna, če hočemo, da je mera polna. Mnogo več pa pomeni dosežena milijarda našemu kolektivu, ki je vse svoje moči, skozi vse leto in tudi v letih nazaj, vlagal v delo in organizacijo sodobne solidne postrežbe potrošnikov. Gospodarski uspeh kolektivnega prizadevanja ni izostal. Potrebno se je razgledati po naših prodajalnah, ki še vse poslujejo na klasičen način, pa so vendar zajele tako veliko množico kupcev. Res, da je samopostrežna trgovina moderna v današnjem svetu, vendar ostane potrošnik le človek, ki mnogokrat pri svojem nakupu želi svetovalca, človeka, ki je nesebično pripravljen dati strokovni nasvet. Ali bomo trdili preveč, če rečemo, da današnje zlasti mlade gospodinje, potrebujejo mnogo več strokovnih nasvetov za uporabo kupovanih živilskih artiklov, kakor so jih

potrebovale pred časom, ko so bile gospodinje po večini vse dni doma in so imele čas za poglabljanje v kuharsko »umetnost«. Danes pa so gospodinje, z nekaterimi izjemami, zaposlene in jim je čas za gospodinjstvo skopo odmerjen. Prav tem naj bi prodajalec živil priskočil na pomoč in naj s spretno besedo, ob čimvečjem asortimentu blaga, pomaga kupcu in hkrati koristi sebi in svojemu kolektivu v ožjem smislu, potem pa tudi celotni organizaciji in družbi. Nedvomno se je naš prodajni kader z vso močjo in prizadevnostjo trudil, da bi izpolnil potrošnikom želje in tako dosegel viden uspeh v porastu prometa.

K temu naj pripomnimo, da smo po reformi zmanjšali kader v prodajalnah na minimum, čeprav poslujejo še vse razen ene v non-stop obratovalnem času. Prav zato smo spremenili individualni delovni čas in sicer delajo prodajalci izmenjaje, deljeno. Na delo prihajajo v konicah, ko je kupna moč največja.

(Nadaljevanje na 10. str.)

Zunanje pročelje odprte samopostrežne prodajalne v Pokopališki ulici

22. samopostrežna prodajalna v Pokopališki ulici je odprta

Nove prodajalne - 22. SP

Pred praznikom republike je Veletrgovina »Mercator« odprla dve novi prodajalni, ki poslujeta v okviru PE »Specerija«, in tako s pomembnimi pridobitvami za občane občine Ljubljana-Moste prispevala k še bolj slavnostnemu praznovanju dneva republike. V soboto, dne 27. novembra smo odprli našo prvo specializirano prodajalno pohištva v vsem prvem nadstropju stavbe ob Proletarski ulici v Ljubljani. Kot vemo, je v pritličju te velike stavbe naša samopostrežna trgovina, ki smo jo odprli letos spomladi, tako se je ta stavba v novoodprto prodajalno pohištva spremenila v trgovski dom.

Istega dne je bila slovesno odprta samopostrežna trgovina ob Pokopališki ulici. V bližnji prihodnosti bo na drugem vogalu te stavbe še specializirana galanterijska trgovina.

Tokrat ne objavljamo posnetkov z otvoritve obeh trgovin. Obiskali smo jih dober teden pozneje, da bi lahko že poročali o prometu teh trgovin ter o prvih ugotovitvah poslovdij oziroma potrošnikov, ki bi jih ob obisku srečali v trgovinah.

Čeprav smo se namenili v prodajalno pohištva, si nismo mogli kaj, da ne bi stopili še v samopostrežbo ob Proletarski ulici. Zvabila nas je res lepa novoletna okrasitev. Okrasili so tudi že novoletno jelko, ki pa so jo prav tedaj predstavili v stranski prostor, kajti v dobro založeni trgovini je bilo toliko kupcev, da je bila jelka v napoto! Toliko časa je še bilo, da je fotoreporter napravil nekaj posnetkov.

Tudi v prostorni in svetli prodajalni pohištva je bilo precej kupcev. Med njimi je bila tudi tovarišica Dragica Šorli iz Bavdkove 15, ki nam je dejala, da je takšna trgovina res velika pridobitev za ta predel Ljubljane. Če bo trgovina dobro založena, Moščanom ne bo treba zaradi tega blaga v središče mesta. Nekako takole sta nam povedali

tudi drugi dve tovarišici, medtem ko sta si ogledovali pohištvo.

Kaj pa pravi poslovdja Lojze Ličer?

»Na dan otvoritve smo prodali več kot za poldrugi milijon pohištva. Kupcev je vsak dan precej, prav tako tudi drugih, ki prihajajo pogledat razstavljeno blago. Ugotovili smo, da se zelo zanimajo za kombinirane omare, za mize raznih velikosti, za opremo samskih sob. Prav tako smo že slišali vprašanje, zakaj jne prodajamo sank in smuči. Menim, da bomo morali čimprej nabaviti tudi to blago.«

(Nadaljevanje na 10. str.)

Direktor PE »Specerija« Jakob Novak in poslovdkinja Vida Petrina sta najbolj zadovoljna, da je veliko delo opravljeno in nova samopostrežna prodajalna v Pokopališki ulici odprta

Nova prodajalna pohištva v Proletarski ulici je bogato založena

Pionir Andrejček

Sneg je neusmiljeno naletaval. Vse je kazalo, da snežiti sploh ne bo prenehalo. Burja je divje zavijala v vrhovih smrek v gozdiču nad vasjo. Tu je namreč že več dni taborila partizanska četica. Skromno oblečeni so se v zem-

ljankah drug poleg drugega stiskali partizani ter preganjali strupeni mraz, ki je z vseh strani silil v njihove skromne, s snegom pokrite domove.

Pod gozdičem je v skromni bajtici živela Zdešarjeva družinica. Oče Andrej in njegova žena sta le s težavo preživljala šest lačnih želodčkov. Kljub pomanjkanju, ki so ga trpeli, so vsak dan od skromnega kosa kruha največji del odstopili četici partizanov, ki je taborila v gozdiču nad vasjo. Mali, dvanajstletni Andrejček je vsake večer težko čakal partizane, ki so prišli k njim po hrano. Ponosno je občudoval mlade partizane, njihovo orožje ter rdeče zvezde na titovkah. Postali so rešnični tovariši.

Nekega meglene jutra so pridrveli v vas okupatorjevi kamioni, polni vojakov. Okupatorjevim ovaduhom je uspelo zvedeti, kje

tabori partizanska četica. Brneje motorjev je zbudilo tudi malega Andrejčka. Oče in mati sta že pred tem odšla zdoma. Andrejček se je takoj spomnil partizanske četice, ki najbrž brezskrbno spi. Kot bi trenil, se je odločil, da bo partizane obvestil o bližajoči se nevarnosti. Po poti proti gozdiču se je neslišno pomikala dolga kolona fašistov, ki je imela namen partizane presenetiti in jih postreliti. Andrejček se je naglo oblekel, narahlo odprl duri ter odšel v megleno jutro. »Po bližnjici moram,« je prigovarjal sam sebi, »drugače pridem prepozno!« Zakoračil je v sneg. Drobne nožice so se globoko udirale. Nad seboj je opazil meglene obrise

gozdička. »Moram, hitreje moram,« je priganjal sam sebe. V mislih se je spomnil četice partizanov, ki mirno počiva in ne sluti velike nevarnosti, ki ji grozi. Pospešil je korake, ni čutil mraza, ne burje, ki je neusmiljeno brila. Z rokami je pomagal premagovati strmino. S poslednjimi naporji, na koncu svojih moči, je prišel končno v taborišče partizanske četice. Zaklical je: »Tovariši, fašisti gredo!« ter omahnil v sneg. V taborišču je završalo, kot v panju. Partizani so bili v trenutku na nogah. Našli so v snegu omaganega Andrejčka, ki je še vedno šepetal: »Fašisti, fašisti...« Partizanska četica se je pravočasno umaknila.

Kolona partizanov se je pomikala proti sosednjemu gozdu, v sredini kolone pa je korakal partizan Tomaž s hrabrim pionirjem Andrejčkom v naročju.

Tako je hrabri pionir Andrejček rešil partizansko četico.

Stane Vrhovec-Robin

Za vsakogar nekaj

NIČ VEČ VOZNE KARTE K-15

S 1. januarjem 1966 bodo ukinjeni s posebnim zakonom doseđani popusti v potniškem prometu ob letnem dopustu (K-15). Delovne organizacije bodo lahko poslej povsem samostojno razpolagale s sredstvi, ki so jih morale doslej obvezno vplačevati v zvezni sklad za pokrivanje stroškov znižanih voznin na železnici, v letalskem, pomorskem in avtobusnem prometu. Ta sredstva bodo lahko delovne organizacije uporabljale predvsem za popolnejšo organizacijo dopustov in rekreacijo svojih članov. Delovne organizacije so do sedaj v ta namen plačevale 1,5% prispevka iz bruto osebnih dohodkov, ki se je potem dodeljeval kot regres transportnim podjetjem za opravljene prevoze na različne popuste. Doseđani način dodeljevanja popustov je dalj pravico na popust vsakomur

ne glede na rezultate njegovega dela in ne glede na poslovne uspehe delovne organizacije, kar je bilo v nasprotju z načelom delitve po delu. Tako so se prelivala sredstva tistih delovnih organizacij, ki so dosegle boljše delovne uspehe v korist tistim delovnim organizacijam, ki so slabo poslovale ali pa so imele celo izgubo. Z odpravo tega obveznega prispevka bo ostalo delovnim organizacijam približno 56 milijard dinarjev, pri našem podjetju pa približno 30 milijonov dinarjev. Ta sredstva bo lahko podjetje po lastni presoji namenilo in uporabilo za različne dopustniške potrebe članov kolektiva, tako za finansiranje prevozov na dopust, kakor tudi za finansiranje bivanja v posameznih počitniških domovih in drugih gostinskih objektih, za organizacijo letovišč, športnih in kulturnih aktivnosti v prostem času, itd. Nova dopolnitev zakona o sredstvih gospodarskih organizacij pa bo tudi dopuščala, da bodo le-te lahko v letu 1966 izkoristile do 1,5% od skupno izplačanih osebnih dohodkov za skupno potrošnjo, oziroma za dopuste, ne da bi morale čakati na zaključni račun za leto 1965.

Letošnje legitimacije K-15 bodo veljale do konca januarja prihodnjega leta, če bo vozovnica kupljena najpozneje do 31. decembra 1965.

VOJAŠKI ROK

Po 63. členu zakona o narodni obrambi (Uradni list SFRJ 32/65) traja vojaški rok v JLA 18 mesecev, razen v vojni mornarici, v kateri traja 2 leti. Do enoletnega vojaškega roka pa so upravičeni tisti, ki z uspehom končajo šolo za rezervne oficirje, tisti, ki imajo končano prvo stopnjo pouka na fakultetah, visokih šolah ali umetniški akademiji, oziroma opravljene izpite za prvi dve leti in za tiste, ki imajo končano višjo šolo, umetniško akademijo ali visoko šolo, ter tisti, ki so edini hranilci družine.

NOVI ODNOSI NA PODROČJU STANOVANJSKEGA GOSPODARSTVA

Da bi se na področju stanovanjskega gospodarstva v zvezi z gospodarsko reformo uveljavili novi odnosi, so bili sprejeti novi predpisi, ki naj bi prispevali k uspešnejšemu gospodarjenju z

obstoječim stanovanjskim fondom in zagotovili pospešeno nadaljnjo graditev stanovanj. Sedanje financiranje se prenaša iz sedanjih stanovanjskih skladov na bančne organizacije, medtem ko se delovnim organizacijam prepušča doseđani stanovanjski prispevek, namenjen za gradnjo stanovanj in subvencioniranje stanarin. Pri našem podjetju bodo ta sredstva znašala približno 75 milijonov dinarjev.

ZVISANE DAVČNE OSNOVE

Po dosedanjih predpisih so bili dolžni vsi občani, ki so v letu zaslužili 1,200.000 din, plačevati davek na osebni dohodek. V razpravi je predlog, da občani, ki bodo imeli manj kot 2,000.000 din vseh dohodkov, ne bodo plačali davka na osebni dohodek. V davčno osnovo se šteje ves dohodek iz rednega delovnega razmerja, dopolnilnega delovnega razmerja in dohodek od avtorskih honorarjev. Vključiti pa je treba tudi morebitne dobitke na loteriji in podobnih igrah, zaslužek privatnih obrtnikov, stanovanjske najemnine in še drugo. Vendar pa za te dohodke ne velja isti odstotek obdavčitve, kakor za dohodek iz delovnega razmerja in od avtorskih honorarjev.

V našem podjetju ne bo verjetno nobenega, ki bi imel te skrbi!

NOVE PRODAJALNE — 22. SP

(Nadaljevanje s 7. strani)

Nova trgovina ob Pokopališki ulici je naša dvainvajseta samopostrežna prodajalna. Takšno trgovino so potrošniki s tega dela Most zelo potrebovali.

»To dokazuje tudi promet. Ze prvi dan smo prodali za 2,700.000 dinarjev blaga,« nam je povedala poslovodkinja Vida Petrinova. Povedala je, da je trgovina dobro založena. Naj kar na tem mestu povemo, da je tovarišica Petrina že petnajst let zaposlena pri »Speceriji« in je bila enajst let v majhni klasični trgovini v isti ulici.

»Zdaj prvič delam v samopostrežni prodajalni, toda z vsem srcem sem za ta način prodaje. Veliko bolj praktičen je in boljši za potrošnika in za prodajalce.«

DOSEGLI SMO MILIJARDO

(Nadaljevanje s 6. strani)

S tem načinom zaposlovanja prodajnega kadra smo dosegli v mesecu novembru 2 milijona mesečnega prometa na osebo, kar je gotovo zavirljiv uspeh v trgovini z živili. Zopet moramo poudariti, da je prodajalec tisti, ki s svojo strokovno sposobnostjo in prizadevnostjo ustvarja promet ter nosi težo bremena deljene zaposlitve. Prav tu gre pohvala kolektivu, ki je z uvidenostjo in z razumevanjem gospodarskega položaja enote sprejel sklep o tem načinu zaposlitve.

Porast prometa v zadnjih treh letih je imel prav gotovo gospodarski učinek enote v doseženem dohodku, čeprav je razlika v ceni stagnirala, zlasti po reformi. Iz doseženega čistega dohodka v letih po priključitvi smo adaptirali in na novo opremili od skupnih šestnajst poslovalnic kar osem. Razen tega smo nabavili poltovorni avto za manjše dobave blaga, za sodobnejšo opremo prodajnega prostora tudi več hladilnih pultov in registrskih blagajn. Korak za korakom se tudi naša enota približuje sodobni trgovini v svetu, čeprav samo z milijardo letnega prometa.

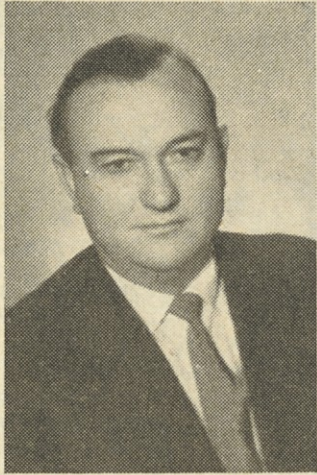
Minka Mrak

Zaslužene nagrade

Na podlagi 19. čl. pravilnika o delitvi osebnih dohodkov delavcev OE Mercator je delavski svet OE Mercator na 5. zasedanju dne 25. 11. 1965 sprejel naslednji

lom je do avgusta 1965. leta prevozil 200.193 km brez ge-

neralnega popravila in s tem prihranil podjetju ca. 600.000 din. Odpovedal se je svojemu dopustu, da je imel vozilo vedno v voznem stanju. S tem je pokazal izredno skrb za zaupano mu družbeno lastnino. Od tovarne TAM je bil nagrajen z zlato uro in diplomom v mesecu oktobru 1965.

Jože Šoln

2. Vili KOLENC je zaposlen pri podjetju kot šofer od 1. 8. 1959. leta. Meseca oktobra 1960 je v tovarni TAM osebno prevzel tovorni avto TAM 4500 LJ 61-23 in z njim napravil do avgusta 1965. leta 200.544 km brez generalnega popravila. S tem je prihranil podjetju ca. 600.000 din. Da je bilo vozilo vedno v redu vzdrževano, je dokazal s tem, da se je v tem času

odpovedal vsem svojim letnim dopustom. Je eden izmed najmarljivejših voznikov in tudi po kvaliteti vožnje med najboljšimi v podjetju. Predlagan je tudi za nagrado tovarne TAM.

3. Mirko JARC je eden najstarejših šoferjev. Pri podjetju je od 18. 10. 1954. Meseca septembra 1958. leta je dobil v upravljanje tovorni avto FAP 7 ton LJ 118-74 in z njim napravil brez generalnega popravila do konca leta 1964 nad 200.000 km. S tem je pri-

hranil podjetju ca. 1 milijon din. Avto je ves čas dobro vzdrževal in kljub slabim cestam prekoračil normalno število km.

Vsi zgoraj navedeni šoferji so s svojim nesebičnim in požrtvovalnim delom dosegli izredni delovni

Mirko Jarc

in finančni uspeh za podjetje.

Služijo pa lahko za zgled, kako je treba ravnati z družbenim premoženjem.

Ljubljana, 25. 11. 1965

Predsednik
DS OE »Mercator«
Vinko Kušar

DROBNE ZANIMIVOSTI

Na Švedskem je skupno 8001 samopostrežna prodajalna. V letu 1950 pa jih je bilo 2425.

Medtem ko se trgovska podjetja vedno bolj selijo izven centrov ameriških mest, je ena največjih živilskih trgovin »Safeway Stores Inc.« odprla nov supermarket prav v centru Washingtona in ga imenovala »Safeway International«.

Novi supermarket ima približno 2.130 m² v dveh etažah. V pritličju prodajajo živila, v prvem nadstropju pa specialitete iz petdesetih držav. Tu je kupcu na razpolago množica raznovrstnih proizvodov (okrog 200 vrst sirov!). En mesar je specializiran za sekanje mesa na evropski način, medtem ko strokovnjak za vino daje nasvete strankam.

Trgovci iz okolice tega supermarketu so zadovoljni, ker ta pritegne kupce in preprečuje, da bi se oskrbovali v predmestjih.

Oh, kako hitro je minilo!

Iz OE »Mercator« je letos odšlo oziroma bo še do konca leta odšlo v zasluženi pokoj 11 članov tega kolektiva. Na koncu leta se bo poslovila od našega podjetja in od svojega delovnega mesta tudi tovarišica Jana Fuginova.

Ni nam je treba predstavljati, saj jo poznajo člani vseh enot. Tovarišica Jana je od prvega dne obstoja podjetja v našem kolektivu. Bila je desetletje sekretar podjetja, zadnja leta pa je šef kadrovske službe OE »Mercator«.

Naše podjetje ji veliko dolguje. Vso svojo ogromno energijo in velike sposobnosti je vsa ta leta nesebično vlagala za dobro podjetje. Tu ne moremo govoriti le o vestnosti pri delu, temveč o ustvarjanju podjetja, o naporih za njegovo rast in za razvoj. In še več. Tovarišica Jana je bila tista, ki je pomagala ustvarjati kadre našega podjetja. Skrb za ljudi ni bila njej samo poklicna dolžnost oziroma naloga njenega delovnega mesta.

Mislím, da poznamo tako Jano Fuginovo.

Nekaj naj nam bi sama povedala o sebi, mi pa naj bi to zapisali v naše glasilo. Saj ne moremo verjeti, da gre za neke vrste poslovljni intervju, saj si je težko predstavljati, da prihodnje leto ne bo več sedela v svoji sobi na Aškerčevi 3.

»Oh, kako hitro je minilo! Sedemnajst let! Dolga doba ali pa tudi ne. Zdi se mi, da v vseh teh letih ni bil dan enak dnevu. — Intervju? Zakaj? Kaj bi me vprašali?«

»S kakšnimi vtisi odhajate od nas, česa se spominjate z zadovoljstvom in česa ne? Kaj boste zdaj počeli? Ali se boste še vračali med nas? ...«

»Veste kaj? Mislím, da se moram ob odhodu zahvaliti vsem za sodelovanje. Naj se me spominjajo v dobrem, drugo naj mi oprostijo. Nikoli nisem hote storila kaj narobe ali hote koga užalila. Vedno sem skušala najti življenjsko rešitev. Sem velik sovražnik birokracije. Se vam ne zdi, da se danes vse preveč piše? Okrožnic, formularjev, česa vsega ne! Med vojno so mi samo rekli, kaj moram narediti in tako sem storila. No, to so bili časi borbe. Danes je drugače, vendar papirnata vojna še traja. Marsikaj smo skupaj doživeli. Podjetje je preživljalo težke čase. Mislím, da je bila složnost in velika samokritičnost vseh podlaga za premagovanje težav.

Danes je Veletrgovina »Mercator« močno podjetje. Kako je bilo, ko je podjetje nastajalo! Vedno se bom spominjala rušenja Bavarskega dvora, potem preselitve na Aškerčevo 3, gradnje skladišč, predvsem pa ljudi, s katerimi sem sodelovala in dan za dnem prihajala v stik.

Spominjala se bom predsednikovanja sindikatu, dela v občinskem sindikalnem svetu, na republiških sindikalnih forumih, predsednikovanja upravnemu odboru, delavskemu svetu.

Spominjala se bom tudi takšnih dogodkov, kot je tale:

Nekoč sem šla v neko vas nad Grosupljem na obisk k nekemu članu kolektiva, ki je bil v bolniški. Srečala sem ga blizu njegove hiše in takoj se je začel pritoževati nad bolečinami v hrbtenici. Še nekaj dni da ne bo mogel na delo, mi je povedal, tako težko, da se premika. Opazila sem češnjo; sadeži so bili tako privlačni! Mož je opazil moj

pogled in rekel: »Ali jih hočete?« in brž skočil po lestev in zlezal na drevo ...

In kaj bom zdaj počela? Pozimi bom smučala, doma imam množico knjig, ki jih doslej nisem utegnila odpreti, morda bom kaj napisala o spominih na ilegalno delo v okupirani Ljubljani ...«

Nehal sem srašeovati.

Prav je dejala tovarišica Jana. To je bilo življenje, ki se ga je splačalo živeti. Verjamem, da bo tako njeno življenje tudi, ko bo odšla od nas. Iskreno ji želimo še veliko, veliko zadovoljnih let.

TUDI V PE »HRANA« SO BILI SLAVLJENCI

Kot vsako leto, je izvršni odbor sindikalne podružnice PE »Hrana« tudi v letošnjem letu slavil 10- in 15-letnico tistih članov delovne skupnosti, ki so to dobo prebili na delovnih mestih v naši enoti. Prav tako pa tudi sodelavce, ki so si v letošnjem letu pridobili pravico do osebne pokojnine. Ob tej priložnosti so bila jubilarantom podeljena priznanja v obliki diplom (faksimile ene objavljamo, op. ur.) in denarne nagrade. Udeležba zaradi slabega vremena ni bila polnoštevilna, vendar je bilo vzdušje in razpoloženje udeležencev slavlja zelo prijetno. Na videz je ta delovna doba kratka, toda v 10. in 15. letih skupnega dela in naporov za čim boljši uspeh poslovanja pa ima marsikateri izmed teh jubilarantov kaj pestro preteklost.

Ko sledimo delu enega in drugega sodelavca, čestokrat ugotovimo, da so ravno delavci z daljšo delovno dobo v podjetju bolj požrtvovalni, vestni in zainteresirani za uspehe poslovanja enote kot celote. Zato tudi ne poznajo samo svojih pravic, temveč tudi dolžnosti, ki jim jih nalaga delovna disciplina.

V letošnjem letu slavi svoj jubilej 10-letnega dela

opravljenim strokovnim izpitom si je pridobila visoko kvalifikacijo trgovske delavke. Od leta 1957 oprav-

Anica Avsenik

lja posle poslovanja z uspehom, saj sta ob prevzemu bili v prodajalni zaposleni 2 osebi, ki sta ustvarjali ca. 2,5 do 3 milijone prometa mesečno, danes pa je zaposlenih 5 oseb in znaša povprečni mesečni promet 9 milijonov. Je sekretar OO ZK in član DS enote.

govska delavka. Z vztrajnim in požrtvovalnim delom si je med sodelavci pridobila zaupanje. Z opravljenim strokovnim izpitom si je pridobila kvalifikacijo trgovinske delavke. UO jo je imenoval za poslovodjo, vendar je po kratki dobi dala ostavko z utemeljitvijo, da jo delo preobremenjuje kot mater dveh otrok. Sedaj je zopet na delovnem mestu prodajalke v prodajalni Vrhovci.

Marjanca KAMBIČ je visokokvalificirana trgovinska delavka. Kvalifikacijo

Marjanca Kambič

si je pridobila v času službovanja. Imenovana je do leta 1964 opravljala vestno in požrtvovalno poslovodsko posle. Zaradi zdravstvenih razlogov pa je morala zapustiti delo v trgovini, nakar je bila premeščena na upravo, kjer kot blagajničarka zadovoljivo opravlja zaupano ji delo.

Fanči SIMČIČ je bila ob vstopu v podjetje razporejena kot administrativna

Fanči Simčič

moč na upravi, kmalu nato pa v skladišču kot distributer in kasneje kot fakturist. To delo je opravljala vse do priključitve k matičnemu podjetju. Tedaj je bila razporejena v centralno skladišče podjetja. Ker je bilo njeno delo predvsem za PE »Hrana«, je bila zopet premeščena na upravo PE »Hrana« kot referent za maloprodajne cene. Je vseskozi zelo vestna in požrtvovalna sodelavka ter med kolektivom priljubljena, saj ima dnevno kontakt s sleherno prodaj-

jalno enote, ko daje pojasnila o zelo važnih vprašanjih — cenah.

Mara ŽUŽEK je po poklicu kvalificirana trgovska delavka. Vstopila je na delovno mesto prodajalke. Od leta 1961 dalje uspešno vodi poslovodske posle prodajalne Resljeva cesta. Zaradi upokojitve bodo zapustile enoto še Mihaela Pečur, Fani Turk in Albina Založnik.

Vsem jubilarantom in prav tako sodelavcem, ki odhajajo v pokoj, čestitamo in izrekamo iskreno zahvalo za tesno sodelovanje in pomoč pri reševanju poslovnih problemov in uspehov enote.

Ivanka Šega

Mara Žužek

Jelica Gorišek

v podjetju Jelica GORIŠEK, blagajničarka v prodajalni Puharjeva 3.

V podjetje je prišla leta 1952 kot učenka. V zadnjem letu učne dobe je zbolela za tuberkulozo in se je že predvidevalo, da bo morala zapustiti živilsko stroko. Vendar se ji je zdravstveno stanje po 2 letih zdravljenja popravilo, tako da je njeno sodelovanje v kolektivu že doseglo 10 let skupnih naporov. V teh letih je postala zakonska žena in mati dveh otrok, ki požrtvovalno opravlja doma gospodinska dela prav tako kot v podjetju svojo službo.

Jubilej 15-letnega službovanja v podjetju pa slavijo: Anica AVSENIK, ki je vstopila v podjetje kot PK trgovska delavka na delovno mesto prodajalke. Kot vestna, požrtvovalna in disciplinirana sodelavka si je pridobila med kolektivom vsestransko zaupanje. Z

Željko Anželj

Željko ANŽELJ dela na delovnem mestu komercialista. Kljub temu, da mu je že priznana pravica do pokojnine, se še vedno trudi na svojem delovnem mestu ter ima željo še nadalje sodelovati v kolektivu za dobrobit enote in podjetja kot celote. V letošnjem letu je dvojni slavljeneč; slavi 15-letno delovno dobo v našem podjetju in dolgoletno dobo dela, na podlagi katere mu je priznana pokojnina. Je predsednik ČUO.

Milena ILNIKAR je vstopila v podjetje kot PK tr-

Milena Ilnikar

Desetletniki v OE »Mercator«

V naslovu smo zapisali desetletniki, kajti med nami se je udomačil tak naziv za jubilarante, ki izpolnijo deset let dela v našem podjetju. V OE »Mercator« je letos trinajst jubilarantov:

1. Viktor Agrež — šofer
2. Cenk Ivančič — referent za kontrolo cen
3. Jože Jenko — avtomehanic
4. Amalija Korče — pomočnik šefa računovodstva trgovine na drobno
5. Alojz Megušar — vođa prevzema blaga
6. Marija Golob — snažilka
7. Stane Slabe — potnik
8. Marjan Srakar — kontrolor
9. Vera Srčnik — knjigovodja promet. davka
10. Silva Tomkijevič — finančni knjigovodja — kontist
11. Vinko Turk — direktor sektorja trgovine na drobno
12. Vera Babšek — knjig. osebnih dohodkov
13. Alojz Zajc — šef glavnega skladišča

Iz poslovne enote Litija so odšli v zasluženi pokoj

Tovarišica **Julka Mrzel** je ena najstarejših delavk v trgovski stroki na področju občine Litija, ki še vedno uspešno opravlja svoje odgovorno in zamotano delo v komercialni službi PE. Trgovske stroke se je izučila še pred vojno in delala v eni in isti trgovini približno 25 let. Ob nacionalizaciji trgovske mreže je še nadalje ostala na svojem delovnem mestu kot uslužbenka takratnega »Ljudskega magazina«. Z likvidacijo tega je bilo ustanovljeno v Šmartnem trgovsko podjetje »Tisje«, kjer je prevzela dolžnost direktorja. To podjetje je uspeš-

marljiva, vestna in do strank prijazna trgovska delavka. Tudi ona je vedno dobre volje in pripravljena sodelovati povsod v podjetju, kakor tudi izven podjetja.

Nič je ne mika še v pokoj, saj je navezana na svoje sodelavce, pa tudi navajena dela in življenja med ljudmi. Tolaži se s tem, da ne bo treba vstajati več zgodaj zjutraj in odpadla bo vožnja na delo in z dela, zaradi katere je trajal njen delavnik kar 11 ur.

Naj pripomnimo še to, da sta se letos upokojila še vodja oddelka manufakture

primoročamo za njihovo pomoč pri raznih začasnih opravilih, če nam bodo le-ta v bodoče potrebna.

Za kolektiv PE Litija
Anton Rappl

NAGRAJENCI ZA NEPREKINJENO DELOVNO DOBO PETNAJST OZIROMA DESET LET V PE »SPECERIJA«

V PE »Špecerija« je neprekinjeno zaposlenih že petnaisto leto šestindvajset članov tega kolektiva, polnih deset let pa enajst. K temu jubileju vsem čestitamo!

PETNAJSTLETNIKI:

1. Marija Alič
2. Pavla Balant
3. Mira Bratkovič
4. Kristina Cizelj
5. Franc Cvelbar
6. Milan Kavčič
7. Marija Klemenčič
8. Fani Kovačič
9. Franc Mehle
10. Vida Petrina
11. Julka Šinkovec
12. Ljudmila Trtnik
13. Nada Božič
14. Pavla Mehle
15. Ivica Novak
16. Jakob Novak
17. Ljudmila Polhe
18. Marjan Stanovnik
19. Zora Škoda
20. Marija Vrtovšek
21. Marija Mostek
22. Amalija Košiček
23. Drago Avšič
24. Terezija Kozelj
25. Franc Pavli
26. Rudi Premrov

DESETLETNIKI:

1. Zofka Jordan
2. Anica Tome
3. Heda Petek
4. Fani Pučak
5. Ana Križman
6. Jože Ličer
7. Miha Mežnar
8. Tončka Perovšek
9. Antonija Jesenšek
10. Ignac Kastelic
11. Olga Mesojedec

Julka Mrzel

no vodila skoraj 12 let, do združitve s takratnim trgovskim podjetjem »Litija« v Litiji. Tu je postala pomočnik direktorja in komercialist. Tako jo dnevno najdete pri naši upravi, ko sedi za pisalno mizo, obloženo z dobavnicami in pripravljeno za vsako delo.

Zaradi že prekoračene delovne dobe se je odločila, da zapusti svoje delovno mesto in da odide v zaslužni pokoj. Težko jo bomo pogrešali, vendar vemo, da ne odhaja daleč in da nam v primeru potrebe ne bo odrekla pomoči, če jo bomo od nje rabili.

Tovarišica **Ivanka Martinšek** nas namerava zapustiti in po dolgoletni službi preiti v domače umirjeno življenje. Trgovsko znanje si je pridobila v Zagorju ob Savi. Nadalje jo je vodila pot v Beltince — Prekmurje, Kranj, Ljubljano, Kresnice, Jevnico, kjer je bila nazadnje v takratni Kmetijski zadrugi zaposlena kot poslovodja. Ob likvidaciji trgovin Kmetijske zadruge pa se je poslovalnica v Jevnici priključila k našemu takratnemu trgovskemu podjetju. Tudi zanjo lahko trdimo, da je bila ves čas svojega službovanja zelo

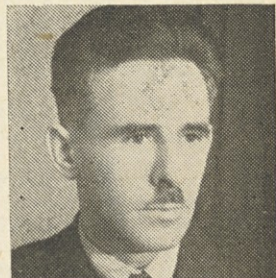
Ivanka Martinšek

Jubilanti v PE »Rožnik«

Anton Globelnik — poslovodja, Vinka Kristan — prodajalka, Marija Korene — trgovska pomočnica, Rozka Lindič — poslovodkinja, Jože Sušnik — šef skladišča, Franc Škul — trgovski pomočnik in Metka Verbec — blagajničarka.

To so desetletniki PE »Rožnik«. Vsi so že deset let zvesti podjetju in tej poslovni enoti. Po sklepu delavskega sveta poslovne enote so prejeli nagrade, mi pa jim želimo, da bi še dolgo z uspehom opravljali delo v našem podjetju.

Med letošnjimi jubilarji Anton Globelnik

Menimo, da spada med lepe običaje v našem podjetju, da se vsako leto spomnimo na tiste tovarišice in tovariše, ki so prebili v podjetju 10 let. Prav trgovska stroka je izstopala med drugimi glede fluktuacije zaposlenih. Zato je razumljivo, da zaslužijo priznanje vsi tisti, ki vztrajajo na svojem delovnem mestu dolgo vrsto let. Naše poslovne enote ob takem delovnem jubileju nagrajujejo jubilarje.

Med letošnjimi jubilarji v poslovni enoti »Rožnik« je tudi tov. Anton Globelnik, poslovodja prodajalne Na trgu, predsednik delavskega sveta poslovne enote in član CDS. Tik pred zasledanjem CDS, ki je bilo 3. decembra, smo mu čestitali k jubileju in ga zaprosili za kratek razgovor.

Tovariš Globelnik je prišel v naš kolektiv pred 10 leti iz grosističnega podjetja Ekonom in takoj prevzel mesto poslovodje.

»Kaj vam je v teh 10 letih posebno ostalo v spominu?«

»Naj posežem nekoliko nazaj. Že deset let pred vojno sem delal v trgovski stroki in sicer sem bil zaposlen v Zadrugi državnih uslužbencev. Vojno sem preživel v ujetništvu v Nemčiji, po vrnitvi domov pa sem se znova zaposlil v svojem poklicu. Ne bom našteval delovnih pogojev in oblik dela v trgovini tako po vojni, hočem povedati le, da sem bil spet poslovodja, medtem ko pa sem pred prihodom v Rožnik opravljal delo skladiščnika, kot rečeno, v podjetju Ekonom. Delovni pogoji so bili težki, kajti lokali so bili neurejeni, inventar slab, trgovskih delavcev malo. Vendar z leti je podjetje napredovalo in zdaj lahko odgovorim konkretno na vprašanje; v teh desetih letih se mi je najbolj vtisnilo v spomin delovno vzdušje v naši enoti. Imel sem občutek, kot da sem prišel v složno družino in med prijatelje. Spominjam se vsakega drobnega napredka v podjetju, odpiranja in urejevanja novih poslovalnic. Tudi poslovalnica, v kateri delam, je danes boljša kot je bila, promet nenehno raste, popolnoma modernizirati pa je ne moremo, ker je v spomeniško zaščiteni hiši. Zadovoljen sem s kadrom v poslovalnici, pomanjkljivosti pa skušamo čim hitreje odpraviti.«

»Zdaj ste predsednik delavskega sveta vaše enote in sploh vsa leta sodelujete pri delu organov upravljanja. Kako vi ocenjujete to delo?«

»Delo samoupravnih organov je zelo odgovorno in težko. Naša enota je dobila slabe lokale. Delo v takih lokalih je težje, da pa bi dosegli primeren promet — kajti v Ljubljani je dovolj trgovin — smo morali biti še posebno prizadeti. In delo samoupravnih organov se je nenehno sukalo okoli osebnih dohodkov in investiranja. To je bilo treba uskladiti. Mislim, da je delavski svet ubiral pravo pot.«

»Kaj menite o delovanju Veletrgovine »Mercator« in o položaju enot v tako velikem podjetju?«

»Združevanje podjetij je bilo v našem primeru vsekakor pozitivno. Močno podjetje ima tudi več sredstev in s smotrnim gospodarjenjem imajo vse enote od tega veliko korist.«

Brezplačna pokušnja kave

Mimogrede smo slišali

Morda vse preveč radi pišemo o samopostrežbah, toda upamo, da bralci upoštevajo: o teh pač pišemo, ko odpiramo nove prodajalne. Ne smemo pa prezreti uspehov osebja, ki dela v klasičnih prodajalnah, pa tudi ne njihovih problemov.

Prav zaradi tega smo ondan poiskali trgovino v našem potrošniškem centru ob Titovi cesti blizu stadiona.

Majhen lokal je bil poln kupcev. Kljub temu smo hitro »prišli na vrsto«. Poslovodkinji trgovine, tovarišici Slavki Damjanovič, ki je tudi član CDS Veletrgovine »Mercator«, smo pojasnili namen obiska:

»Kakšen je promet v vaši prodajalni po zadnjih gospodarskih ukrepih zvezne skupščine?»

»Dejansko je promet padel, vsaj glede količine prodanega blaga, čeprav ne po finančni plati. Razumljivo, vmes so višje cene. Posebej opazamo manjši promet s prodajo tako imenovanega luksuznega blaga (kolonjske vode, toaletnega mila, keksov, pomaranč itd.) Naj pa povem, da je kljub temu ta lokal premajhen. Najbrž ne bi mogli tu urediti samopostrežne trgovine, lahko pa bi nekoliko modernizirali lokal.«

»In kaj nam še lahko poveste o vašem delu v organih upravljanja?»

»Reforma je tu in ob tem ima trgovina tudi svoje probleme. Lahko pa rečem, da notranje rezerve obstajajo in da jih tudi izkoriščamo. Na primer, če gre kdo stran, njegovo delo opravijo tisti, ki ostanejo. Odpiramo nove poslovalnice, trgovine ali bifeje in tudi zaradi tega ne zaposlujemo novih moči. Prav tako ne, če uvedemo non-stop poslovanje...«

Kupci so prihajali in mi smo morali odnehati...

Neki ameriški trgovec je nekoč dejal: »Trgovina brez reklame, to je, kot če fant omežikne dekletu — v temi.«

Reklame pa so zelo različne, lahko reklamiramo po radiu, televiziji, v kinu, v časopisih, z letaki, izložbami, pokušnjami, akcijami itd. Pri vseh naštetih vrstah reklame pa ne smemo pozabiti, da je najbolj uspešna reklama neposredna: prodajalec v trgovini, ki ima neposreden stik s kupcem, kateremu zna vpljudno, nevsilivo, strokovno pojasniti prednost in uporabo reklamnega artikla. Pa še to, tajnost uspeha reklame je, da je reklama večkratna ali stalna!

Z občutkom ponosa in zadovoljstva smo prebirali v dnevnih časopisih, da odpira »MERCATOR« dne 27. novembra ob 7.30—22. samopostrežno trgovino na Pokopališki ulici in novo prodajalno pohištva v I. nadstropju samopostrežne trgovine v Proletarski ulici v Mostah.

Oglasi v časopisih, radiu in televiziji pa so tudi vabili naše potrošnike na brezplačno pokušnjo »MERCATOR« kave — istega dne (27. novembra) v naših samopostrežnih prodajalnah — bifejih:

Proletarska ulica 4 — Moste
Pokopališka ulica — nova — Moste

Rožna dolina 9/XVII — Vič
Gerbičeva ulica 49 — Vič
Celovška cesta 99 — Šiška
Potrošniški center na Titovi cesti 89
Vrhnika 10
Logatec — Pod Naklom

Maloprodajni oddelek je organiziral in dal navodila vodilnemu osebju samopostrežnih prodajal, da bi bila ta akcija — brezplačna pokušnja kave — čimboljša. Sodeloval je tudi aranžerski oddelek, ki je izdelal lične lepake in opozorilca, ki jih je namestil na izložbena okna in v notranjosti prodajal in bifejev.

Odziv naših potrošnikov je bil velik, saj so samo v

Piše: Vilko Korenčan

bifeju samopostrežbe na Celovški cesti 99 postregli ca. 1800 skodelic ekspres kave. Pri pokušnjah v ostalih prodajalnah pa preko 15.000 skodelic. Normalna potrošnja kave je v tem bifeju ca. 500 skodelic dnevno. Cene naših potrošnikov pa so bile seveda različne. Večina potrošnikov je ugodno ocenila kvaliteto »Mercator« kave, katero so na željo servirali tudi s sladko smetano. »Strokovnjaki« za kavo pa so jo ocenjevali tudi po številu skodelic od 1—10!

Osebe se je v tem povečanem navalu potrošnikov in »strokovnjakov« v svoji vnemi in ustrežljivosti težko znašlo in včasih pozabilo pogledati na kazalec termometra na ekspres aparatu, kar je seveda vplivalo na samo kvaliteto kave.

Prva brezplačna pokušnja kave je za nami, želimo si jih še več, na mogoče še bolje organiziranih! Iz izkušenj se učimo!

Imam občutek, da je bilo osebje v bifejih, ki je imelo neposreden stik s potrošnikom pri pokušnji kave — premalo pripravljeno in podučeno za to vrsto akcije.

Potrebna bi bila temeljita predpriprava. Vsem bi bilo treba prej prikazati pomen in namen take akcije. Preizkusiti znanje kuhanja kave na ekspres aparatu (pravilna granulacija, temperatura in količina kave), pozornost do potrošnika (vprašanje po želji »kratko«

ali »dolgo« kavo), poudarek na čistočo, spraševati in prislunhiti oceni za kavo, ter nevsilivo ponujati »Mercator« kavo v zavojih po 100 gramov.

S tovarišem Kelemenom, aranžerjem podjetja, ki se je pravkar vrnil s 4-mesečne prakse v Švici pri podjetju »Migros«, sva razpravljala, kako tako vrsto akcije reklamirajo v Švici. Vsako akcijo: breskve, čokolado, pečene piščance, grozdje itd. reklamirajo ne samo preko časopisov, predvsem lastnih, zelo viden je tudi poudarek na vseh izložbenih oknih: plakati — opozorilci v povsem naravnih barvah reklamiranega artikla (sitotisk).

Za akcijo »pokušnja« določenega artikla je zadolžena strokovna oseba (navadno ženska prikupne zunanosti in uglajenosti), ki zna tudi nevsilivo ponuditi potrošniku reklamiran ar-

tikel, ki mora biti v obilnih količinah vedno »pri roki«!

Mogoče bi kazalo tudi pri nas v bodoče tako reklamno akcijo izvesti samo v eni prodajalni, oziroma menjavati te prodajalne.

Kako skuhamo res dobro kavo?

Dobro kavo dobimo danes v vseh prodajalnah. Nedvomno je to kava »Mercator«. Skuhamo pa jo takole:

V džezvico damo kavno žličko sladkorja in ko nam voda zavre, dodamo žličko zmlete kave MERCATOR. Nato premešamo in pustimo na štedilniku toliko časa, da vzkipi (ne zavre), nato pa dodamo še žličko vode, premešamo in serviramo.

Ste morda že kdaj poskusili pripraviti francosko kavo?

V lončku z vrelo vodo zakuhamo mleto kavo MERCATOR, jo skuhamo tako kot turško,

premešamo in za trenutek pustimo, da se nam ustavi. Serviramo jo lahko samo ali z mlekom, pa tudi s smetano in to za zajtrk, popoldansko malico ali ob drugih priložnostih. Nikakor pa ne smemo pozabiti servirati sladkorja.

In še beseda o kremni kavi: Vzamemo jajce in iz rumenjaka s sladkorjem napravimo kremo, iz beljaka pa sneg. Do polovice kozarca ali skodelice nalijemo že kuhano kavo MERCATOR, dodamo vmešani rumenjaki, nato sneg. Vse skupaj okrasimo s surovo mleto kavo MERCATOR.

Prodajalno PE »Grmada« na Titovi cesti 89 bi bilo potrebno modernizirati, je povedala članica CDS Slavka Damjanovič

Smeh ni greh

PRED SILVESTROVANJEM

- Kje boš letos silvestroval?
- Še ne vem. Če bomo tako kot lani pričeli s silvestrovanjem že dopoldne v službi, kdo ve kaj bo zvečer. Kam pa greš ti?
- Če bom dobil plačo v novih dinarjih v starem znesku, potem grem v »Lev«, sicer pa bom doma.

NA SILVESTROVANJU

- Kaj, pravite, da ne morete zaspati, da vas naše silvestrovanje moti? Zelo rad bi vam zavrtil uspavanko, žal pa nimam nobene take plošče.

DVA NASVETA PRODAJALCEM

(Velja po novem letu)

Če kupec zahteva za 20 din kvasa, mu vljudno povejte, da boste pošiljko poslali s triciklom na njegov dom.

Če kdo zahteva za 3,5 din kave »MERCATOR«, ne bodite užaljeni, ampak pogledajte, če ima nove dinarje.

NEKAJ ŽE VERJAMEM

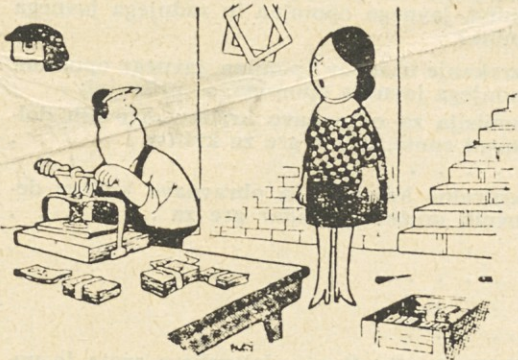
— Pomislite, naš aranžer je zadnjič, ko je dekoriral našo prodajalno, za šalo narisal na stropu pajčevino. Tako dobro jo je narisal, da je bila kot prava in naša vajenka se je pol ure trudila, da bi jo snela.

— Tisto o aranžerju že verjamem, da pa je bila vajenka tako prizadevna, pa ne.

DRUŽINSKA

— Odkar se je moj sin poročil s teboj, vedno hodi naokrog brez gumbov. Sploh ne skrbiš zanj.

— Sele vi, draga tašča, niste skrbeli zanj. Saj mu niste dali nobene vzgoje. Niti ga niste naučili, kako se prišije gumb.

— Pohiti malo, natisni že te nove dinarje! Trgovine bodo vsak čas zaprli.

— In vi pravite, da bom s tem trnkom ujel ribo v vsaki mlaki!?

OKTOBER
IN NOVEMBER 1965

PRISLI:

Hrana:
Alojz Benčina, delavec

Polje:
Matilda Habič, vajenka
Dragica Lovše, vajenka
Darinka Bučar, vajenka
Olga Novak, vajenka
Zdenka Garbajs, vajenka
Franc Sular, vajenec
Milena Blaž, vajenka
Bernarda Bernard, vajenka

Rožnik:
Kati Pipan

Straža:
Božena Šmalc, začasno delovno razmerje

Standard:
Stanko Obrč, šofer
Ida Turk, vajenka
Marija Zupančič, prodajalka
Jožefa Hrovat, vajenka

OE Mercator:
Janez Kastelic, delavec
Bojan Pečnik, skladiščnik
Branko Dragan, vajenec
Janez Kolenc, vajenec
Polona Šetrajčič, referent v transportu
Jakob Dolinar, delavec

ODSLI:

Emona:
Nada Rihar, delavka
Marija Frelj, delavka
Ivanka Gorjup, prodajalka — upokojitelj

Grmada:
Zorka Kurinčič, poslovodja
Anica Oblak, blagajničarka
Recko Angela, blagajničarka
Stefan Kek, mesar

Hrana:
Majda Franjga, prodajalka
Ivanka Metelko, prodajalka

Litija:
Andrej Potočnik

Polje:
Ivana Zupančič, prodajalka

Osebne novice

Rožnik:
Ivanka Trontelj,
Alojzija Šušteršič
Metoda Bizjak,
upokojitelj
Rastko Medved, vajenec

Standard:
Stanko Luzar
Marija Sinkovec
Vida Sotler
Anton Berkopec
Janez Glavič — upokojitelj

Mercator:
Jakob Božnar,
Justi Ocepek
Marjan Garbajs, delavec
Vanda Kramer, knjigovodja
Zdravka Milošević, blagovni knjigovodja
Stane Novak, aranžer
Jože Cimerman, šofer
Silvo Kastelic, delavec
Nikola Malacko, delavec
Forti Šparouc, skladiščnik
Drago Čučnik, potnik

POROKE:

Grmada:
Angela Fink, poročena Vidmar
Marta Cafuta, poročena Strmecki
Ivanka Seliškar, poročena Istenič
Vida Rangus, poročena Pirnat
Angelca Brancelj
Tončka Vehovec

Hrana:
Marija Žnidaršič, poročena Poje
Heda Vidmar, poročena Zanoškar
Arko Fani, poročena Železnik

Litija:
Irena Robenik, poročena Vizlar
Ivanka Gros, poročena Sojer
Jožefa Zidar, poročena Novak

Mercator:
Joža Pečar, poročena Černe

Rožnik:
Cilka Podlogar, poročena Jamnik

ROJSTVA:

Emona:
Angela Jarc, deklico

Grmada:
Jožica Pestotnik, sina Cveta Korelc, sina Ivanka Skrbinec, sina Nada Jež, hčerko Anica Turk, sina Ana Berzin, hčerko Marija Tadjina, sina Marija Perpar, sina Albina Škofljanc, sina Fani Rade, hčerko Tončka Peklaj, hčerko Marjeta Trdina, sina Ančka Zalar, sina Matija Mrvar, sina

Hrana:
Marija Mušič, sina

Litija:
Stefka Coz, hčerko Marija Špelič, sina

Mercator:
Joža Černe, hčerko

Polje:
Nežka Belcijan, hčerko

Rožnik:
Franciška Janežič, sina Vinka Kristan, sina Elizabeta Kuhelj, hčerko

Straža:
Marija Novak, sina

Standard:
Marija Košmrlj, sina

NEZGODE:

Grmada:
Jože Sekelj

Hrana:
Marija Lisjak, urez na roki
Anica Ogrinc, poškodba noge
Terezija Finec, poškodba roke
Vilma Novak, urez z nožem na prstu

Litija:
Ciril Pavli, zlóm lobanje in ključnice

Standard:
Ida Turk

K IX. nagradnemu testu, ki je bil objavljen v številki 9.—10. našega glasila, objavljamo pravilne odgovore na posamezna vprašanja:

Ad 1. V kakšni embalaži sme v promet rastlinska mast?

- a) V LESENIH SODIH,
- b) V LESENIH ZABOJIH,
- c) V KARTONSKIH ŠKATLAH,
- d) V JEKLENIH SODIH.

Ad 2. Za koliko se sme posamezni izvorni ovitek prepečena od 20 dkg čiste teže razlikovati v teži?

Posamezni izvorni ovitek prepečena čiste teže 20 dkg se SME v teži razlikovati do 5 %.

Ad 3. Koliko odstotkov odpadnih primesi sme vsebovati jemenska kava?

DO 15 %.

Ad 4. Koliko časa traja rok uporabnosti mineralnih voda?

SEST MESECEV.

Ad 5. Kako smejo biti zaprte steklenice za sterilizirano sladko smetano?

S KRONSKIMI KAPICAMI.

Ad 6. Kako morajo biti označena sveža jajca v prodaji na drobno v prodajalnah?

- a) KAKOVOSTNE VRSTE (n. pr. 1. kakovosti)
- b) TEŽINSKA VRSTA (n. pr. vrsta A)

Ad 7. Koliko odstotkov četrtink sme biti v zaboju orehovitih jedrc ekstra kvalitete?

V ZABOJU OREHOVIH JEDRC EKSTRA KVALITETE NE SME BITI DO 0 % ČETRTRINK.

Ad 8. Kaj mora vsebovati deklaracija za pomaranče v prodaji na drobno?

- a) SORTE
- b) OZNAČBA KVALITETE
- c) KAKOVOSTNA VRSTA
- d) CENA

Ad 9. Koliko časa traja rok uporabnosti rusov?

DO 4 MESECE.

Ad 10. Kaj mora vsebovati deklaracija za sardine v olju?

- a) ime živila
- b) ime in sedež proizvajalca
- c) DATUM PROIZVODNJE
- d) označba kakovosti
- e) ČISTA KOLIČINA

f) VRSTA IN KOLIČINA UPORABLJENEGA OLJA

Izmed 18 prispelih rešitev je komisija izžrebala naslednje:

III. nagrada 3000 din, Fani RENER, OE Mercator

IV. nagrada 2000 din, Suzana MODRIJAN, OE Mercator

V. nagrada 1000 din, Darinka SNOJ, OE Mercator.

Prvi dve nagradi (6000 in 4000 din) nista bili podeljeni, ker je komisija ugotovila, da nihče od reševalcev ni pravilno odgovoril na vsa vprašanja.

Japonska vlada namerna ustanoviti v velikih mestih lastne supermarkete, ki bi prodajali blago po nižjih cenah kot privatni trgovci. Predvidevajo, da bodo cene za 15 % nižje od cen v drugih trgovinah na drobno.

V začetku leta 1965 je bilo v Franciji 1.495 samopostrežnih prodajal. V letu 1964 je bilo odprtih 306 samopostrežnih prodajal, se pravi vsak delovni dan ena. Povprečna prodajna površina znaša 197 m², vsa-

ka prodajalna ima po dve ali tri blagajne. Samostojni trgovci so v letu 1964 odprli 148 samopostrežnih prodajal (48,4 %), podjetja s podružnicami 87 (28,4 %), potrošniške zadruga 48 (15,7 %) in trgovske hiše 23 (7,5 %).

kolonialno blago 57 %, sveže meso 2 %, sadje in zelenjava 16 %, kruh in pecivo 5 % in ostalo blago 20 %.

V južnem predmestju Stockholma je bila odprta samopostrežna prodajalna, specializirana za prodajo avtomobilov. Kupec pride v to samopostrežbo s svojim avtomobilom in oddide za novim po ceni, ki je nižja za vrednost starega avtomobila.

Ali poznamo predpise, po katerih delamo?

Objavljamo X. nagradni test, katerega namen je, da se čimbolj seznanimo z določili predloga o delovnih razmerjih podjetja, ki obravnavajo odgovornost delavca in odgovornost za materialno škodo.

Za pravilne odgovore bodo izžrebane nagrade, in sicer:

1. nagrada 6.000.— din za vse pravilne odgovore,
2. nagrada 4.000.— din za vse pravilne odgovore,
3. nagrada 3.000.— din, pri tej bodo upošteevane tudi rešitve z najmanj 5 pravilnimi odgovori,
4. nagrada 2.000.— din, upoštevali bomo najmanj 5 pravilnih odgovorov,
5. nagrada 1.000.— din, upoštevali bomo najmanj 5 pravilnih odgovorov.

X. nagradni test

1. Kakšni ukrepi se smejo izreči za kršitve delovnih dolžnosti?

Za kršitve delovnih dolžnosti se smejo izreči:

1.
2. javni opomin,
3.
4.

2. Kdo odloča o izključitvi delavca iz delovne skupnosti zaradi hujše kršitve delovne dolžnosti?

O izključitvi delavca iz delovne skupnosti zaradi hujše kršitve delovne dolžnosti odloča:

1. delavski svet podjetja, za

.

.

.

2. DS OE Mercator, za

.

3. DS poslovne enote

.

3. Ali ima delavec zoper sklep o izključitvi, ki ga je sprejel DS enote, pravico pritožbe?

- a) nima pravice pritožbe,
 - b) ima pravico pritožbe.
- (Neustrezno prečrtaj).

4. Kaj se mora pri izrekanju ukrepov za kršitve delovnih dolžnosti posebej upoštevati?

—

—

—

—

—

—

— pomen dejavnosti in vpliv kršitve na podjetje ali enoto.

5. Kdo prijavi komisiji za obravnavo kršitev delovnih dolžnosti kršilca delovne dolžnosti in podatke o kršitvi?

1. generalni direktor oziroma direktor enote,
 2. neposredni vodja delavca,
 3. vsak, kdor sam ugotovi ali kako drugače za zna kršitev.
- (Neustrezno prečrtaj).

6. Kateremu organu se mora predložiti prijava o kršilcu in kršitvi, kadar je kršilec delovne dolžnosti član CDS ali član CUO?

1. Komisiji za obravnavo kršitev delovne dolžnosti enote, v kateri je delavec zaposlen,
 2. Centralni komisiji za obravnavo kršitev delovnih dolžnosti,
 3. Centralnemu DS oziroma CUO.
- (Neustrezno prečrtaj).

7. Kateri organi so pristojni za izrekanje ukrepov opomina, javnega opomina in zadnjega javnega opomina?

Za izrekanje ukrepov opomina, javnega opomina in zadnjega javnega opomina, so pristojni:

- a) komisija za obravnavo kršitev delovnih dolžnosti enote, kadar gre za kršitve
- b) centralna komisija za obravnavo kršitev delovnih dolžnosti, kadar gre za

.

.

8. Kolikšno število članov delavskega sveta je potrebno za izključitev delavca iz delovne skupnosti?

1. več kot polovica navzočih članov DS,
 2. 2/3 vseh članov DS,
 3. več kot polovica vseh članov DS.
- (Neustrezno prečrtaj).

9. Kateremu organu se mora prijaviti povzročitelj škode in škodo, ki jo je povzročil posamezni delavec ali pa več delavcev?

1. UO, v kateri delavec dela,
2. UO, če je škodo povzročilo več delavcev, iz več enot.

10. Kdo odloča o dolžnosti posameznega delavca ali več delavcev, da povrnejo škodo ter o oprostitvi povračila škode do zneska 1.000.000 din?

1. UO enote, za

.

2. UO podjetja, za

.

.

.

.

.

.

mercator

Glasilo delovnega kolektiva veletrgovine »Mercator«, Ljubljana, Aškerčeva 3. Izdaja centralni delavski svet veletrgovine »Mercator«. Izhaja enkrat mesečno. Ureja uredniški odbor. Glavni in odgovorni urednik: Marjan Pogačnik. Tehnični urednik: Danilo Domajnko (Del. enotnost). Tiska tiskarna ČZP »Primorski tisk« v Kopru.

Rešitve pošljite v zapečateni kuverti na upravo veletrgovine »Mercator«, z oznako »X. nagradni test«, najkasneje do 15. januarja 1966.

mercator

EXPORT-IMPORT
LJUBLJANA, Aškerčeva 3

**Okvirni pravilnik o delitvi dohodka
veletrgovine »MERCATOR«
Ljubljana**

Ljubljana, dne 27. decembra 1965

V S E B I N A

	Člen
1. SPLOŠNE DOLOČBE	
a) kaj ureja pravilnik	1.
b) splošna načela o dobrem gospodarjenju	
— za podjetje kot celoto	2.
za enote	3.
c) smernice za gospodarski razvoj	
— podjetja kot celote	4.— 6.
— enot	7.—10.
2. DOLOČBE O ORGANIZACIJI V ZVEZI Z DELITVIJO DOHODKA	
a) organizacija podjetja in enot	11.
b) kdo odloča o delitvi dohodka	12.
3. UGOTAVLJANJE DOHODKA	
a) za podjetje kot celoto	13.
b) za poslovne enote s samostojnim obračunom	14.
c) za organizacijsko enoto Mercator in za posl. enote z notr. obrač.	15.
4. OSNOVE IN MERILA ZA DELITEV DOHODKA NA OSEBNE DOHODKE IN SKLADE	
a) za osebne dohodke	16.
b) za sklade za enote	17.
c) redno razmerje med osebnimi dohodki in skladi	18.—20.
5. PRAVICE IN DOLŽNOSTI ENOT V ZVEZI Z DELITVIJO DOHODKA	21.—23.
6. SKLADI	
a) skladi podjetja	24.
b) skladi enot	25.—26.
c) skupna naložba skladov	27.
7. NAČELA ZA DELITEV SREDSTEV ZA OSEBNE DOHODKE	28.—31.
8. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE	32.—38.

Na podlagi 18. člena zakona o sredstvih gospodarskih organizacij (Uradni list FLRJ št. 17/61) in 203. člena statuta pod-

jetja je centralni delavski svet Veletrgovine »Mercator« na 13. zasedanju dne 27. dec. 1965 predpisal spremembe, ki so zajete v naslednjem prečiščenem besedilu

Okvirnega pravilnika o delitvi dohodka veletrgovine »MERCATOR« Ljubljana

1. Splošne določbe

a) Kaj ureja pravilnik

1. člen

Okvirni pravilnik o delitvi dohodka Veletrgovine »Mercator« Ljubljana, Aškerčeva 3, ureja in določa:

— načela za dobro gospodarjenje in razvoj podjetja in enot,

— pravice in dolžnosti podjetja kot celote in enot v zvezi z delitvijo dohodka,

— osnove in merila za delitev dohodka na osebne dohodke in sklade za podjetje kot celoto ter okvirne osnove in merila za enote,

— načela za delitev sredstev za osebne dohodke,

— druge zadeve v zvezi z delitvijo dohodka.

b) Splošna načela o dobrem gospodarjenju

2. člen

Namen pravilnika je, da ustvari pogoje za trajen in stabilen razvoj podjetja kot celote in hkrati vseh enot ter za naraščanje dohodka in življenjskega standarda delavcev. Skupna naloga vseh delavcev podjetja je, da z boljšim delom, z izpolnjevanjem organizacije dela, izkoriščanjem rezerv in z drugimi ukrepi dosežejo čim ugodnejši uspeh vsak na svojem delovnem mestu s tem, da je hkrati zagotovljen tudi poslovni uspeh enote in podjetja kot celote.

Uspeh podjetja kot celote ne more in ne sme biti dosežen na način, ki je v očitno škodo posamezne enote ali skupine enot.

3. člen

Za upravljanje, gospodarjenje in poslovanje v enotah velja prav tako temeljno načelo, da ne more biti dosežen uspeh

enote na način, ki je v očitno škodo podjetju kot celoti, ali neki drugi enoti oz. skupini enot.

Enote poslujejo s skrbnostjo dobrega gospodarja, če skrbijo za primerno razširitev in izboljšanje svojih poslovnih prostorov, delovnih priprav, opreme in vseh tistih naprav, ki pripomorejo k modernejšemu, kvalitetnejšemu in uspešnejšemu prodajanju blaga potrošnikom.

Hkrati morajo enote skrbeti za stimulatивно nagrajevanje in strokovni dvig kadra, da bo s tem dosežena čim kulturejša postrežba.

c) Smernice za gospodarski razvoj

4. člen

Svojo dosedanja dejavnost v trgovanju na veliko bo podjetje utrdilo z boljšo organizacijo dela, s pestrejšo izbiro pri nabavi blaga ob ugodnejših pogojih, pri čemer pa ne sme trpeti kvaliteta blaga.

Za blago, ki se v večjih količinah obodobno prodaja, zlasti v prodajalnah na podeželju in za katero podjetje ni registrirano kot grosist, oziroma ga nima redno na zalogi, lahko podjetje organizira skupno nabavo, da se dosežejo ugodnejši pogoji in kvalitetnejša izbira.

5. člen

Centralna skladišča podjetja bodo opremljena z modernimi napravami za shranjevanje, vzdrževanje in notranje premike blaga.

Podjetje oziroma centralno skladišče pri preskrbi posameznih prodajalnih ne sme dajati prednosti enim prodajalnam v škodo drugih.

Za blago, ki se v večjih količinah lahko pošilja iz tovarn, oziroma od drugih

proizvajalcev neposredno prodajalnam, bo podjetje skušalo doseči neposredno dostavo, da se s tem skrajša pot do potrošnika in doseže znižanje stroškov.

6. člen

Za transport blaga iz centralnih skladišč v posamezne prodajalne bo podjetje uporabljalo praviloma lastna tovorna vozila. Zaradi nižjih stroškov vzdrževanja in lažjega popravila in preskrbe z rezervnimi deli bo podjetje nabavljalo vozila iste znamke in nosilnosti, pri čemer pa bo upoštevalo zahteve oziroma predpise cestnega prometa.

Vrstni red oziroma izmena prevozov blaga za posamezne prodajalne bo vpehljan na ta način, da bodo prodajalne v enakih obdobjih prejemale naročeno blago.

7. člen

Svojo dejavnost v trgovanju na drobno bo podjetje utrdilo in še razširilo z modernejšo, kvalitetnejšo in hitrejšo preskrbo prodajaln z vsem blagom, ki ga želijo potrošniki in ki spada v predmet poslovanja podjetja.

Zaradi tega bo podjetje analiziralo tržišča in uvajalo nov način poslovanja, oziroma razširilo dejavnost na predlog poslovnih enot, ki pa mora biti ekonomsko utemeljen.

8. člen

Za investicijsko izgradnjo podjetja je odgovoren predvsem centralni delavski svet, ki zato postavlja investicijski plan podjetja kot celote ter daje soglasje za investicijske plane poslovnih enot.

O novih prodajalnah, ki jih bo podjetje zgradilo in odprlo, bo odločal centralni delavski svet, pri čemer bo upošteval zlasti načelo rentabilnosti.

Novo prodajalne bodo izročene v upravljanje kolektivu tiste poslovne enote, v območju katere bodo odprte.

V mestnih okoliših, kjer so območja poslovnih enot prepletena, pa se izroči nova prodajalna tisti poslovni enoti, od katere bo večina potrošnikov prešla v novo prodajalno in ki bo pripravljena prispevati sredstva svojih skladov za novo prodajalno.

9. člen

Delavski svet podjetja mora upoštevati pri svojih investicijskih programih iz centralnih sredstev tako politiko, da je zagotovljen enakomeren razvoj vseh enot.

Pri odločanju o vrstnem redu posameznih investicij iz centralnih sredstev upošteva centralni DS praviloma naslednja načela in pogoje:

1. ekonomičnost naložbe in pričakovana rentabilnost objekta,

2. višina vloženih sredstev enote, za katero naj bi se sprejela investicija iz centralnih sredstev,

3. pripravljenost DS enote, da vloži več svojih sredstev v centralna sredstva,

4. zunanji objektivni pogoji, ki narekujejo obvezo investicije, čeprav niso izpolnjeni pogoji po prejšnjih točkah, kar velja zlasti za nerazvita območja.

Predno se CDS odloči za posamezno investicijo, mora po teh načelih in pogojih doseči soglasje z vsemi delavskimi sveti enot, ki imajo v postavljenem roku pripombe glede same izvedbe nameravane investicije in glede dodelitve novega objekta določeni enoti.

Posamezne enote imajo v prednostnem vrstnem redu pravico, da v posameznih obdobjih participirajo v centralnih sredstvih najmanj v sorazmerju s svojim deležem, ki so ga v prejšnjih letih vložili v centralna sredstva.

10. člen

Poslovne enote morajo vzdrževati prodajalne in vse druge prostore in opremo ter naprave s skrbnostjo dobrega gospodarja, tako da bodo prodajalne vedno v celoti izpolnjevale vse higiensko tehnične, sanitarne, tržne in druge predpise.

2. Določbe o organizaciji v zvezi z delitvijo dohodka

11. člen

Podjetje kot celota združuje vse dejavnosti, za katere je podjetje registrirano, in sicer v trgovanju na veliko in v trgovanju na drobno.

Delavski svet matičnega podjetja (v nadaljnjem besedilu: CDS) vodi gospodarjenje podjetja kot celote in odloča o zadevah, ki so pomembne za podjetje kot celoto oziroma za dve ali več enot.

Centralni delavski svet daje soglasje k sklepom delavskih svetov posameznih enot v vseh pomembnejših temeljnih vprašanih gospodarjenja teh enot.

Podjetje sestavljajo:

a) organizacijska enota »Mercator« Ljubljana, Aškerčeva 3,

b) poslovne enote s samostojnim obračunom, in sicer:

1. poslovna enota »Gradišče« Trebnje,

2. poslovna enota »Jelka« Gornji grad,

3. poslovna enota »Metlika«, Metlika,

4. poslovna enota »Rožnik« Ljubljana, Aškerčeva 3,

5. poslovna enota »Sadje-zelenjava« Ljubljana, Poljanska 46-a,

6. poslovna enota »Standard« Novo mesto, Glavni trg 3,

7. poslovna enota »Tržan« Mokronog,

8. obratna enota »Tovarna mesnih izdelkov« Ljubljana, Mesarska 1;

c) poslovne enote z notranjim obračunom, in sicer:

1. poslovna enota »Emona« Ljubljana, Privoz 12,

2. poslovna enota »Grmada« Ljubljana, Celovška 99,

3. poslovna enota »Hladilnica« Ljubljana, Poljanska 46-a,

4. poslovna enota »Hrana Ljubljana, Gerbičeva 7,

5. poslovna enota »Litija« Litija, Valvazorjev trg 10,

6. poslovna enota »Logatec« Dolenji Logatec 27,

7. poslovna enota »Polje« Polje pri Ljubljani 70,

8. poslovna enota »Specerija« Ljubljana, Prisojna 7,

d) ekonomske enote:

1. ki jih je ustanovil centralni delavski svet in ki so vezane neposredno na matično podjetje:

a) ekonomska enota »Straža« Gornja Straža pri Novem mestu,

2. ki jih ustanovi delavski svet organizacijske enote Mercator in ki so vezane na to organizacijsko enoto,

3. ki jih ustanovi delavski svet poslovne enote s samostojnim obračunom ali DS poslovne enote z notranjim obračunom in ki so vezane na ustanovitelja:

a) ekonomska enota »Gabrovka« Gabrovka pri Litiji.

12. člen

O delitvi dohodka odločajo:

a) centralni delavski svet:

— za podjetje kot celoto;

— za najmanjši del (odstotek) dohodka, ki ga morajo poslovne organizacijske in ekonomske enote razporediti na sklade;

— za ekonomske enote, ki so neposredno vezane na podjetje, kolikor ni z ustanovitvenim sklepom določeno, da ekonomska enota sama odloča o delitvi dohodka;

b) delavski svet organizacijske enote »Mercator«:

— za svojo organizacijsko enoto,

— za ekonomske enote, ki jih je ustanovil, oziroma ki so v sestavu organizacijske enote,

c) delavski svet poslovne enote s samostojnim obračunom:

— za svojo poslovno enoto,

— za ekonomske enote, ki jih je ustanovil, oziroma ki so v sestavu poslovne enote;

č) delavski svet poslovne enote z notranjim obračunom:

— za svojo poslovno enoto,

— za ekonomske enote, ki jih je ustanovil, oziroma, ki so v sestavu poslovne enote.

Delavski svet poslovne oziroma organizacijske enote pod b), c) in č) mora pri delitvi dohodka razporediti na sklade najmanj tisti del dohodka, ki je naveden v 21. členu tega pravilnika, oziroma ki ga je posebej določil centralni delavski svet.

3. Ugotavljanje dohodka

13. člen

Gospodarsko-računski sektor podjetja ugotavlja dohodek za podjetje kot celoto na podlagi lastnih podatkov o organizacijski enoti »Mercator« in o poslovnih enotah z notranjim obračunom in na podlagi podatkov o doseženem dohodku poslovnih enot in obratov s samostojnim obračunom, ki jih predložijo računovodstvu teh enot.

Dohodek podjetja kot celote se ugotavlja po splošnih predpisih.

14. člen

Dohodek poslovnih enot s samostojnim obračunom ugotavljajo računovodstva teh enot prav tako po splošnih predpisih.

15. člen

Notranji dohodek organizacijske enote »Mercator« in poslovnih enot z notranjim obračunom ugotovi gospodarsko-računski sektor podjetja na podlagi lastnih podatkov po enaki metodi, ki velja za ugotavljanje dohodka za poslovne enote s samostojnim obračunom.

4. Osnove in merila za delitev dohodka

16. člen

O razporeditvi dela dohodka za osebne dohodke odloča DS enote na podlagi svojega pravilnika o delitvi dohodka in svojega pravilnika o delitvi osebnih dohodkov potem, ko je poprej zadostil obveznostim po tem okvirnem pravilniku za skupna sredstva podjetja kot celote po 21. členu tega pravilnika.

Skupna sredstva podjetja kot celote se oblikujejo na podlagi določenega odstotka čiste razlike v ceni, dosežene v vseh enotah, ki ga sprejme CDS z letnim planom za naslednje leto.

Čista razlika v ceni (ČRC) je razlika v ceni po odbitku prometnega davka, sklada rizika in prispevka iz dohodka za dobe, v kateri je ta prispevek še veljal.

Iz tako oblikovanih skupnih sredstev se najprej izloči obvezni del za sklade podjetja kot celota in enot v odstotku, določenem v tem pravilniku.

Razlika predstavlja del skupnih sredstev podjetja kot celote, ki se deli po doseženem uspehu podjetja delavcem vseh enot po načelih in merilih okvirnega pravilnika o delitvi osebnih dohodkov in po konkretnih določbah pravilnika o delitvi osebnih dohodkov enot v sorazmerju z njihovim prispevkom k uspehu podjetja kot celote.

17. člen

Kot osnova za razporeditev dela dohodka za sklade se upoštevajo:

— obveznosti podjetja in poslovnih enot iz prejšnje dobe, anuitete za osnov-

na sredstva in obratna sredstva, obveznosti v zvezi s stanovanjsko gradnjo in druge obveznosti;

— ustvarjanje materialne podlage za gospodarski razvoj podjetja v smislu smernic po 4. do 10. členu tega pravilnika;

— ustvarjanje materialne podlage za nadaljnji razvoj družbenega standarda delavcev, s tem da sklad skupne porabe narašča v enakem sorazmerju, kot naraščajo osebni dohodki.

18. člen

Dohodek podjetja se redno deli za podjetje kot celoto najmanj v naslednjem razmerju:

— na osebne dohodke	95 %
— na sklade	5 %

Delitev dohodka po pravilnikih o delitvi dohodka, ki jih sprejmejo DS enot, mora biti prilagojena, tako da bo za podjetje kot celoto doseženo razmerje, določeno v 1. odstavku tega člena.

19. člen

Kadar doseže podjetje ugodnejše uspehe in večji dohodek, se razporedi na sklade ves povečani dohodek, če so ti uspehi doseženi zaradi spremenjenih instrumentov za delitev dohodka ali zaradi drugih vplivov brez prizadevanja delovnega kolektiva.

20. člen

Če je dosežen večji dohodek z večjim prizadevanjem delavcev, večjim naporom in večjo spretnostjo, se povečajo osebni dohodki za enak odstotek, kot se je povečal dohodek, s tem da ostane razmerje po 18. členu tega pravilnika nespremenjeno.

5. Pravice in dolžnosti enot v zvezi z delitvijo dohodka

21. člen

Pri sprejemanju pravilnikov o delitvi dohodka enot se morajo predvideti sredstva za osebne dohodke po delu v skladu z doseženim dohodkom enote in podjetja kot celote, hkrati se morajo predvideti sredstva za razširitev materialne podlage enote in podjetja.

Najmanjši del dohodka, ki ga morajo enote obvezno razporediti v sklade, ugotovi DS podjetja ob sprejemu letnega načrta za naslednje leto.

Pri postopku za ugotovitev najmanjšega dela dohodka, ki ga enote obvezno razporedijo v sklade, se mora upoštevati določeno merilo za vse enote, ki mora biti izdelano po enakih načelih, ločeno za poslovanje na debelo in na drobno, vendar ne v škodo osebnih dohodkov po delu.

Kot enako merilo za razporeditev dela dohodka v sklade upošteva DS podjetja

odstotek čiste razlike v ceni, ki ga določijo praviloma za vse enote v enaki višini.

Če enota razporedi v sklade le obvezni najmanjši del dohodka, izračunanega na podlagi odstotka čiste razlike v ceni, ki ga je z letnim načrtom določil DS podjetja, gre od tako oblikovanih skladov 50 % v sklade podjetja, 50 % pa v sklade enote.

Enota lahko razporedi s svojim pravilnikom o delitvi dohodka višji odstotek dohodka v sklade, kot ga ob sprejemu letnega načrta določijo DS podjetja. V tem primeru gre vsa razlika izključno v sklade enote.

22. člen

Delavski svet enote, ki je po 12. členu tega pravilnika pristojen, da odloča o delitvi dohodka, predpiše pravilnik o delitvi dohodka ob upoštevanju obveznih določb tega okvirnega pravilnika.

Predlog pravilnika o delitvi dohodka mora DS enote dati na vpogled svoji delovni skupnosti in centralnemu upravnemu odboru 15 dni pred zasedanjem, na katerem naj bi bil pravilnik sprejet. Priporočbe delovne skupnosti in centralnega upravnega odbora mora DS enote obvezno obravnavati.

23. člen

Če centralni upravni odbor ugotovi, da v pravilniku o delitvi dohodka enote niso upoštevane obvezne določbe statuta, okvirnega pravilnika o delitvi dohodka ali okvirnega pravilnika o delitvi osebnih dohodkov, mora to pisмено sporočiti delavskemu svetu enote.

Če delavski svet enote meni, da so pripombe sporne, ali če upravni odbor podjetja smatra, da so pripombe neupravičeno odklonjene, lahko predlagata notranjo arbitražo.

V to notranjo arbitražo imenuje tri člane delavski svet enote, tri člane pa upravni odbor podjetja.

Predsednika določijo člani notranje arbitraže, vendar ne izmed sebe; če ga pa ne določijo v 15 dneh, ga imenuje delavski svet podjetja.

Proti odločitvi notranje arbitraže lahko predloži ugovor delavski svet enote ali centralni upravni odbor v 15 dneh na centralni delavski svet. Odločitev centralnega delavskega sveta je končna.

6. Skladi

a) Skladi podjetja

24. člen

Podjetje kot celoto ima naslednje sklade:

1. poslovni sklad,
2. obvezni rezervni sklad,
3. sklad skupne porabe,
4. neobvezni sklad osebnih dohodkov.

Skladi podjetja kot celote (centralni skladi) se oblikujejo na način, določen v 21. členu tega pravilnika.

O skladih podjetja kot celote odloča centralni delavski svet.

b) Skladi enot

25. člen

Poslovne enote s samostojnim obračunom imajo naslednje sklade:

1. poslovni sklad,
2. obvezni rezervni sklad,
3. sklad skupne porabe.

Enota lahko s svojim pravilnikom o delitvi dohodka predvidi tudi oblikovanje neobveznih skladov. Svoje sklade oblikuje enota po splošnih predpisih in po določbah tega pravilnika, s tem da poprej zadosti svojim obveznostim po 21. členu tega pravilnika.

O uporabi skladov poslovne enote s samostojnim obračunom odloča delavski svet te poslovne enote.

26. člen

Organizacijska enota Mercator in poslovne enote z notranjim obračunom imajo enake sklade, kot je določeno v 25. členu tega pravilnika.

Sklade oblikuje gospodarsko-računski sektor, ločeno za OE Mercator in ločeno za posamezne poslovne enote z notranjim obračunom, s tem da upošteva obveznosti po 21. členu tega pravilnika.

O uporabi skladov organizacijske enote Mercator oziroma poslovne enote z notranjim obračunom odloča delavski svet enote.

c) Skupna naložba skladov

27. člen

Skupna naložba sredstev iz skladov podjetja in skladov poslovne enote ali skupna naložba skladov več poslovnih enot za investicije v osnovna sredstva poslovne enote ali podjetja se uredi s posebno pogodbo, s katero se določijo pogoji in način vračanja.

Osnovno sredstvo, pridobljeno s skupno naložbo sredstev iz skladov poslovne enote in podjetja, se ob izločitvi poslovne enote prenese načeloma tisti pogodbeni stranki, ki je v osnovno sredstvo več vložila, kolikor delavski svet podjetja ali delavski svet poslovne enote ne sprejmeta drugačne odločitve.

Odplačila, ki bremenijo osnovno sredstvo, prevzame pogodbeni stranka, ki obdrži osnovno sredstvo v upravljanju.

7. Načela za delitev sredstev za osebne dohodke

28. člen

V pravilniku o delitvi osebnih dohodkov podjetja se morajo zlasti upoštevati načela, da je osebni dohodek delavca odvisen od uspeha, ki ga je delavec dosegel

na delovnem mestu, oziroma uspeha delovne enote in od uspeha gospodarjenja podjetja kot celote.

29. člen

Delovni prispevek delavca se ugotavlja po osnovah in merilih, določenih v pravilnikih o delitvi osebnih dohodkov enote, ki mora biti v skladu z določbami statuta ter okvirnega pravilnika o delitvi osebnih dohodkov in v skladu z načeli delitve po delu.

30. člen

Izhodišča za osnove, s katerimi se določa glede na naravo in posebnosti dela vrednost posameznih delovnih mest, so zlasti:

— vrsta delovnih nalog, ki jih ima delavec na delovnem mestu,

— zahtevnost nalog glede delovne sposobnosti oziroma strokovne izobrazbe, delovnih navad, iznajdljivosti pri delu in drugih sposobnosti v zvezi z delom,

— vpliv, ki ga ima delavec na uporabo sredstev glede na njegovo mesto v organizaciji dela, na izpopolnjevanje delovnih postopkov, delovnih operacij ipd.,

— delovni pogoji, ki jim je izpostavljen delavec.

31. člen

Merila za delitev osebnih dohodkov morajo biti tako izdelana, da spodbujajo produktivnost dela in da zagotavljajo doseganje večjega delovnega uspeha in hkrati znižanje poslovnih stroškov.

Zaradi tega ne more nobeno izmed meril zagotavljati delavcu izključno pravico do večjega osebnega dohodka, če ne bi bil hkrati s tem dosežen večji poslovni uspeh enote in večji gospodarski uspeh podjetja. To velja zlasti, če je dosežena večja količina dela v škodo kakovosti dela, ali pa so bili povzročeni nesorazmerno povečani stroški pri delu.

Individualna merila za delo morajo upajati pravilniki o delitvi osebnih dohodkov pri vsakem delu, pri katerem je to mogoče in smotno, da se čimbolj objektivno ugotovi dejanski prispevek vsakega delavca posebej ali v skupini.

Pravilniki enot morajo zagotavljati neposredno povezanost osebnega dohodka z uspehi gospodarjenja enote in podjetja in preprečiti samovoljo in subjektiven vpliv posameznikov na delitev ter morajo zagotavljati, da pride na področju delitve in notranjih odnosov do izraza volja članov delovne skupnosti in njihovih organov.

8. Prehodne in končne določbe

32. člen

Ta pravilnik se lahko spremeni po postopku, ki je določen za njegovo sprejemanje zlasti v naslednjih primerih:

— če zahtevajo njegovo spremembo najmanj 3 enote s sklepom svojih DS,

— če se bistveno spremeni organizacija podjetja,
— če se spremenijo zakoniti predpisi, na podlagi katerih je bil ta pravilnik izdelan in predpisan.

33. člen

Delavski sveti enot morajo v 30 dneh od sprejema teh sprememb spremeniti pravilnike o delitvi dohodka svojih enot, kolikor so v nasprotju z določili tega pravilnika.

34. člen

V pravilniku o delitvi dohodka enote se določi razmerje med poslovno oz. organizacijsko enoto in med ekonomsko enoto ter pravice in obveznosti ekonomske enote. Pri tem se upoštevajo splošne smernice in načela v zvezi z delitvijo dohodka in določbe tega pravilnika.

35. člen

Gospodarsko-računski sektor izdela podrobna navodila za spremljanje osnov, po katerih se ustvarja dohodek podjetja kot celote in posameznih enot.

36. člen

Odstotek čiste razlike v ceni za oblikovanje skupnih sredstev podjetja za leto 1966 se izjemno ne določi ob sprejemu letnega gospodarskega načrta, pač pa pripravi predlog za določitev tega odstotka razvojno-planski sektor po sprejemu zaključnega računa za leto 1965.

Delavski svet podjetja bo določil in objavil odstotek čiste razlike v ceni za skupna sredstva podjetja najkasneje v 45 dneh po sprejemu zaključnega računa.

37. člen

Za leto 1965 se odstotek čiste razlike v ceni za skupna sredstva podjetja določi pred sprejemom zaključnega računa.

38. člen

Spremembe tega pravilnika je predpisal centralni delavski svet na 13. zasedanju dne 27. decembra 1965, uporabljajo pa se od 1. januarja 1965.

Ljubljana, 27. decembra 1965.

Številka DS 148/65.

Predsednik centralnega DS:

Viktor Logar, l. r.

Centralni delavski svet podjetja je na 2. zasedanju, dne 15. junija 1966, sprejel na podlagi 36. člena Okvirnega pravilnika o delitvi dohodka odstotek čiste razlike v ceni za oblikovanje skupnih sredstev podjetja za leto 1966 z naslednjim sklepom:

Določi se čista razlika v ceni, in sicer: za detajlni promet 14 %, za detajlni in engro promet (PE Standard) 12 %, za engro promet pa 10 %.

V primeru, da posamezne enote ne bi dosegle določenega odstotka čiste

razlike v ceni iz prejšnjega odstavka, bi centralni delavski svet na koncu leta določil posebno strokovno komisijo, ki bi pregledala finančno poslovanje enote, ki ne bi dosegla svojega odstotka. Če bi komisija ugotovila, da enota iz objektivnih vzrokov ni dosegla določenega odstotka čiste razlike v ceni, bi potem centralni delavski svet odstotek znižal, če pa bi se ugotovile kake druge nepravilnosti v poslovanju, pa bi enoti odstotka čiste razlike v ceni ne popravljali.

mercator

EXPORT-IMPORT
LJUBLJANA, Aškerčeva 3

**Okvirni pravilnik
o delitvi osebnih dohodkov delavcev
veletrgovine »MERCATOR«
Ljubljana**

Ljubljana, dne 7. aprila 1966

V S E B I N A

1. SPLOŠNE DOLOČBE	Clen
1. kaj ureja pravilnik	1.
2. enote, za katere veljajo določbe tega okvirnega pravilnika	2.
2. DOLOČBE O SPREJEMANJU PRAVILNIKOV O DELITVI OSEBNIH DOHODKOV ENOTE	3.— 8.
3. NACELA TER OKVIRNE OSNOVE IN MERILA ZA UGOTAVLJANJE DELEŽA DELAVCEV PRI DELITVI SREDSTEV ZA OS. DOHODKE	
1. načela za delitev osebnih dohodkov	9.—11.
2. sorazmerje povprečne vrednosti delovnih mest in najnižja osnova	12.—16.
3. količina dela	
a) upoštevanje količine dela za podjetje kot celoto	17.
4. kakovost dela	18.—20.
5. prihranki	21.—22.
4. OBLIKOVANJE IN DELITEV SREDSTEV ZA OSEBNE DOHODKE	
1. na podlagi uspeha podjetja kot celote	23.—25.
2. na podlagi delovnega uspeha na delovnem mestu	26.—27.
5. SKUPNE DOLOČBE, VELJAVNE ZA VSE ENOTE, KI S SVOJIMI PRAVILNIKI NISO POSAMEZNIH PRIMEROV DRUGAČE UREDILE:	
a) Posebne določbe:	
1. nagrade vajencem, učencem v gospodar. in študentom na praksi	28.
2. nadomestni delavci	29.
3. določbe o izrednih podporah in priznanjih	30.
4. osebni dohodek delavcev, ki se sprejmejo na delo za določen čas	31.
b) Povečanje osebnih dohodkov:	
5. osebni dohodek za daljši kot poln delovni čas	32.
6. osebni dohodek za čas navzočnosti	33.
7. nočno delo	34.
8. delo na dan tedenskega počitka	35.
9. počitek ob državnih praznikih	36.
c) Nadomestila osebnih dohodkov:	
10. letni dopust	37.
11. odsotnost z dela s pravico do nadomestila	38.
12. dnevni odmor	39.
13. prekinitev dela	40.
d) Povračila:	
14. službena potovanja	41.—55.
15. uporabljanje lastnih vozil v službene namene	56.
16. vožnja v službo	57.

e) Znižanje:	
17. znižanje osebnih dohodkov začetnikom	58.
18. druga znižanja osebnih dohodkov	59.
f) Odločbe:	
19. izdajanje odločb o osebnih dohodkih	60.—61.
g) Obračun in izplačilo osebnih dohodkov:	
a) mesečna akontacija	62.
b) četrtletni obračun in letni obračun	63.
c) končni obračun	64.
h) Pritožbeni postopek:	
a) pritožba proti odločbi	65.
b) pritožba proti obračunu	66.
c) tožba	67.

6. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

Na podlagi 76. člena Temeljnega zakona o delovnih razmerjih (Uradni list SFRJ št. 17/65) in 208. člena Statuta podjetja je centralni delavski svet Veletrgo-

vine »Mercator« Ljubljana na 16. zasedanju, dne 7. IV. 1966 sprejel naslednje spremembe, ki so zajete v prečiščenem besedilu

Okvirnega pravilnika o delitvi osebnih dohodkov delavcev veletrgovine »MERCATOR« Ljubljana

I. Splošne določbe

1. Kaj ureja pravilnik

1. člen

Okvirni pravilnik o delitvi osebnih dohodkov delavcev Veletrgovine »Mercator« Ljubljana ureja:

— načela ter okvirna razmerja in merila za ugotavljanje deleža delavcev pri delitvi sredstev, ki se iz dohodka razporedijo za osebne dohodke delavcev;

— način oblikovanja in delitve sredstev za osebne dohodke;

— skupne določbe, ki veljajo za vse enote, ki posameznih primerov niso drugače uredile;

— druge zadeve v zvezi z delitvijo osebnih dohodkov.

2. Enote, za katere veljajo določbe tega okvirnega pravilnika

2. člen

Določbe tega okvirnega pravilnika veljajo za naslednje enote:

a) organizacijska enota »Mercator« Ljubljana, Aškerčeva 3,

b) poslovne enote s samostojnim obračunom, in sicer:

1. poslovna enota »Gradišče« Trebnje,
2. poslovna enota »Jelka« Gornji grad,
3. poslovna enota »Metlika«, Metlika,
4. poslovna enota »Rožnik« Ljubljana, Aškerčeva 3,
5. poslovna enota »Standard« Novo mesto, Glavni trg 3,
6. poslovna enota »Tržan« Mokronog,

7. poslovna enota »Sadje-zelenjava«, Ljubljana, Poljanska 46-a,

8. obratna enota »Tovarna mesnih izdelkov« Ljubljana, Mesarska 1;

c) poslovne enote z notranjim obračunom, in sicer:

1. poslovna enota »Emona« Ljubljana, Privoz 12,

2. poslovna enota »Grmada« Ljubljana, Celovška 99,

3. poslovna enota »Hrana«, Ljubljana, Gerbičeva 7,

4. poslovna enota »Litija«, Litija, Valva-zorjev trg 10,

5. poslovna enota »Logatec« Dolenji Logatec 27,

6. poslovna enota »Polje« Polje pri Ljubljani 70,

7. poslovna enota »Špecerija« Ljubljana, Prisojna 7,

8. poslovna enota »Hladilnica« Ljubljana, Poljanska 46-a;

d) ekonomske enote:

1. ki jih je ustanovil centralni delavski svet in ki so vezane neposredno na matično podjetje:

a) Ekonomska enota »Straža« Gornja Straža pri Novem mestu,

2. ki jih ustanovi delavski svet OE Mercator, in ki so vezane na to organizacijsko enoto,

3. ki jih ustanovi delavski svet poslovne enote s samostojnim obračunom ali DS poslovne enote z notranjim obračunom in ki so vezane na ustanovitelja:

a) Ekonomska enota »Gabrovka«, Gabrovka pri Litiji.

Določbe tega pravilnika veljajo tudi za enote, ki se pozneje ustanovijo, zaradi prijavitve novih podjetij ali zaradi drugih vzrokov.

II. Določbe o sprejemanju pravilnikov o delitvi osebnih dohodkov v enotah

3. člen

Ob upoštevanju določb okvirnega pravilnika o delitvi dohodka in tega okvirnega pravilnika o delitvi osebnih dohodkov delavcev Veletrgovine »Mercator« ter statuta in pravilnika o delovnih razmerjih podjetja sestavi predlog pravilnika o delitvi osebnih dohodkov delavcev enote upravni odbor enote.

Predlog pravilnika o delitvi osebnih dohodkov delavcev enote je treba dati na vpogled delovnemu kolektivu enote in centralnemu upravnemu odboru najmanj 15 dni, preden gre na zasedanje delavskega sveta, ki o njem sklepa.

4. člen

Pripombe delovnega kolektiva enote oziroma centralnega upravnega odbora, mora delavski svet enote obravnavati in o njih zavzeti stališče, ko predpiše pravilnik o delitvi osebnih dohodkov delavcev enote.

5. člen

Sprejeti pravilnik o delitvi osebnih dohodkov delavcev enote mora enota obvezno predložiti v soglasje centralnemu delavskemu svetu.

Centralni delavski svet se mora sestati v takih razdobjih, da lahko da soglasje k pravilnikom posameznih enot najkasneje v 30 dneh po predložitvi.

Kolikor centralni delavski svet v 30 dneh ne da pismenega soglasja, niti ne sporoči enoti svojih prigovorov k pravilniku, šteje, da je centralni delavski svet soglasen s predloženim pravilnikom.

6. člen

Če centralni delavski svet ugotovi, da predloženi pravilnik nasprotuje zakonitim predpisom, ga obvezno razveljavi v tistem delu, ki nasprotuje zakonu.

Če pravilnik enote nasprotuje statutu, okvirnemu pravilniku o delitvi dohodka, ali okvirnemu pravilniku o delitvi osebnih dohodkov, ga centralni delavski svet lahko razveljavi v tistem delu, ki nasprotuje splošnim aktom podjetja, po postopku, določenem v statutu.

7. člen

Če zaradi razveljavljenih določb po prejšnjem členu pravilnik enote ni popoln, ga mora delavski svet enote dopolniti in spremeniti na podlagi pripomb centralnega delavskega sveta.

8. člen

Pravilnik o delitvi osebnih dohodkov delavcev enote začne veljati, ko je k pravilniku dal soglasje centralni delavski svet, v smislu 5. člena tega pravilnika.

Centralni delavski svet lahko v izjemnih primerih določi drugačen datum, kot po prejšnjem odstavku.

III. Načela ter okvirne osnove in merila za ugotavljanje deleža delavcev pri delitvi sredstev za osebne dohodke

1. Načela za delitev osebnih dohodkov

9. člen

Osební dohodek delavca pomeni njegov delež v sredstvih, ki so namenjena iz dohodka za osebne dohodke na podlagi okvirnega pravilnika o delitvi dohodka podjetja in na podlagi pravilnika o delitvi dohodka enote, v kateri delavec dela.

Osební dohodek delavca je odvisen:
— od uspeha, ki ga je delavec dosegel na svojem delovnem mestu ali delu,
— od uspeha delovne ali ekonomske enote in poslovne enote, v kateri je delavec razporejen,
— od uspeha gospodarjenja podjetja kot celote.

10. člen

Način merjenja uspeha delavca na delovnem mestu se določi v pravilniku o delitvi osebnih dohodkov enote. Pri tem se upošteva količina dela, kakovost dela ter prihranki pri poslovnih in drugih stroških.

Neposredno merjenje delovnega uspeha naj se postopoma uveljavi v vseh enotah in na vseh delovnih mestih, na katerih se lahko uspeh dela meri z objektivnimi merili ob pogoju, da je merjenje tudi ekonomsko utemeljeno.

11. člen

Merila za delitev osebnih dohodkov morajo biti tako izdelana, da spodbujajo produktivnost dela in da zagotavljajo doseganje večjega delovnega uspeha in hkrati znižanje poslovnih stroškov.

Zaradi tega ne more nobeno izmed meril zagotavljati delavcu izključno pravico do večjega osebnega dohodka, če ne bi bil hkrati s tem dosežen večji poslovni uspeh enote in večji gospodarski uspeh podjetja. To velja zlasti, če je dosežena večja količina dela v škodo kakovosti dela, ali pa če so bili povzročni nesorazmerno povečani stroški pri delu.

2. Sorazmerje vrednosti delovnih mest in najnižja osnova

12. člen

Delovni prispevek delavca ugotavlja delovna skupnost enote po osnovah in merilih, ki jih določi v pravilniku o de-

litvi osebnih dohodkov delavcev enote, v skladu s statutom in tem okvirnim pravilnikom ter okvirnim pravilnikom o delitvi dohodka.

13. člen

Za vsako delovno mesto v enoti mora biti v pravilniku o delitvi osebnih dohodkov enote obvezno določena osnova, ne glede na to, po kakšnih merilih se sicer ugotavlja delovni prispevek za delovno mesto.

Izhodišča za določanje osnov so:

— vrsta delovnih nalog, ki jih ima delavec na delovnem mestu,

— zahtevnost nalog, glede delovne sposobnosti oziroma strokovne izobrazbe, delovnih navad, iznajdljivosti pri delu in drugih sposobnosti v zvezi z delom,

— vpliv, ki ga ima delavec na uporabo sredstev, glede na njegovo mesto v organizaciji dela, na izpopolnjevanje delovnih postopkov, delovnih operacij ipd.,

— delovni pogoji, ki jim je izpostavljen delavec.

14. člen

Pri določanju osnov po prejšnjem členu mora delavski svet enote upoštevati sorazmerje vrednosti delovnih mest, in sicer po kriteriju naslednjih okvirnih delovnih mest in točkovnih stopenj:

- I. a) nekvalificirani delavec (težak) 450 točk = 100 %
- b) polkvalificirani delavec (prodajalec) do 120 % = do 540 točk
- c) kvalificirani delavec (trg. pomočnik) do 150 % = do 675 točk
- č) visokokvalificirani delavec (poslovodja) do 200 % = 900 točk.,
- d) pomožna nekvalificirana delovna mesta — se ovrednotijo tako, da se začetna točkovna postavka pod a) zniža za 10 %,
- e) na določene začetne točkovne postavke sorazmerij vrednosti delovnih mest je glede na specifičnost posameznih delovnih mest in meril, v smislu prejšnjega člena, ki se konkretno določijo s pravilniki o delitvi osebnih dohodkov enot, dopusten razpon navzgor do 20 %.

Delovno mesto visokokvalificiranega delavca je lahko delovno mesto, kjer je delo pogojeno z vodstveno odgovornostjo (poslovodje). S tem, da se maksimalno dopusten razpon lahko upošteva za delovna mesta z obsegom dejavnosti, kjer je potrebno povprečno nad deset redno zaposlenih delavcev in vajencev. Za stopnjo visokokvalificiranega delavca pa se praviloma ne šteje delovno mesto s povprečno do dva redno zaposlenima delavcema, vključno z vajenci.

II. Maksimalno dopusten razpon osebnih dohodkov vodilnih delovnih mest se določi pogojeno na začetno postavko razmerja osebnih dohodkov delovnega mesta nekvalificiranega delavca (t. j. delavec težak) 450 točk, in sicer:

- a) vodilna delovna mesta podjetja — v razmerju do 1 proti 4,5,
- b) vodilna delovna mesta poslovnih enot — v razmerju do 1 proti 3, v poslovnih enotah z obsegom dejavnosti, ki povprečno zaposluje do 50 redno zaposlenih delavcev, — v poslovnih enotah od 50 do 100 redno zaposlenih delavcev v razmerju do 1 proti 3,5, — v poslovnih enotah z nad 100 redno zaposlenimi delavci v razmerju do 1 proti 4.

Smiselno določenim osnovam razmerij osebnih dohodkov pod I. se uporablja tudi za delovna mesta administracije v upravah poslovnih enot oziroma podjetja in drugih režijskih delih, z upoštevanjem zahtevnosti dela in vodstvene odgovornosti, ki se lahko enači z delovnim mestom visokokvalificiranega delavca.

15. člen

Najnižja osnova, ki naj služi kot izhodišče za ugotavljanje in primerjanje vrednosti delovnih mest med pravilniki o delitvi osebnih dohodkov delavcev enot je 450 točk.

Orientacijska vrednost točke je 1 Ndin.

Pri ugotavljanju konkretnih osnov se mora v vseh pravilnikih enot upoštevati najnižja osnova po tem členu.

Ustrezno znižano vrednost točke pa določi posamezna enota v primeru, ko ni dosegla svojega ekonomskega kritja v smislu 21. člena okvirnega pravilnika o delitvi dohodka in 17. člena tega pravilnika.

Osnove za posamezna delovna mesta določijo enote, tako da čimbolj objektivno upoštevajo specifične razmere na posameznih delovnih mestih in da hkrati upoštevajo sorazmerje vrednosti delovnih mest v svoji in v drugih enotah, po določenih prejšnjega člena.

16. člen

Da se ne bi pojavile prevelike razlike med konkretnimi vrednostmi posameznih, enakih in podobnih delovnih mest, zlasti v mestnem okolju, kjer se prodajalne več poslovnih enot prepletajo med seboj, lahko centralni upravni odbor organizira skupne sestanke upravnih odborov oziroma komisij enot. Na teh skupnih sestankih se sprejmejo priporočila, ki naj služijo enotam kot smernice pri izdelavi pravilnikov o delitvi osebnih dohodkov.

3. Količina dela

a) Upoštevanje količine dela za podjetje kot celoto

17. člen

Količina dela se upošteva pri ugotavljanju delovnega uspeha po merilih, ki jih določa pravilnik o delitvi osebnih dohodkov delavcev enote. V pravilniku enote mora biti postavljeno tako sorazmerje meril količine dela, ki bo zagotavljalo, da obračunani osebni dohodek po količini dela ne bo ogrožal drugih obveznosti iz dohodka.

4. Kakovost dela

18. člen

Delovni učinek delavca je razen od količine dela odvisen tudi od primerne kakovosti dela, ki se zahteva za redno poslovanje enote in podjetja.

Pri ocenitvi kakovosti dela se predvsem upošteva pravočasna izvršitev delovnih dolžnosti, točno in zanesljivo opravljanje dela na delovnem mestu, skrbno ravnanje z blagom in delovnimi sredstvi, kulturna postrežba potrošnikov, kakor tudi vsa druga kakovostna merila, ki pridejo v poštev za posamezno enoto oziroma delovno mesto.

19. člen

V pravilnikih o delitvi osebnih dohodkov se izdelajo podrobnejša merila za kakovost dela, v skladu z okvirnimi načeli po prejšnjem členu. V merilih se stimulira boljša kakovost dela s primernim povečanjem osebnih dohodkov.

20. člen

Zaradi slabe kakovosti dela se osebni dohodek delavcu zniža zlasti v naslednjih primerih:

- malomarno delo, ki ima za posledico materialno škodo, ugotovljeno na podlagi komisijskega zapisnika ali ocenitve;
- malomaren odnos do blaga oziroma do obratnih sredstev, ki se ugotovi pri nabavi, prodaji ali vskladiščenju blaga na podlagi komisijskega zapisnika;
- malomaren odnos do osnovnih sredstev, ki se ugotavlja ob inventurah in to letnih ali periodičnih oziroma v posameznih primerih na podlagi komisijskega zapisnika;
- neažurnost v mesečnih poročilih in obračunih;
- nekulturen odnos do potrošnikov in drugih strank;
- vsi drugi primeri nekvalitetnega dela, ki vplivajo na poslabšanje uspeha enote ali podjetja.

5. Prihranki

21. člen

Merila za del osebnega dohodka na podlagi doseženih prihrankov pri poslovnih in drugih stroških se določijo v pravilniku o delitvi osebnih dohodkov enote.

22. člen

Merila po prejšnjem členu morajo zagotavljati štednjo in dosežene prihranke tam, kjer je to hkrati koristno za enoto in podjetje. Prihranki, ki bi ogrožali varnost pri delu, oziroma ki bi nasprotovali predpisom o prometu z blagom in ki bi neosnovano oškodovali potrošnika, v nobenem primeru ne morejo služiti kot merilo za obračun osebnega dohodka.

IV. Oblikovanje in delitev sredstev za osebne dohodke

1. Na podlagi uspeha podjetja kot celote

23. člen

Del skupnih sredstev, ki se oblikujejo na podlagi zadnjega odstavka 16. člena okvirnega pravilnika o delitvi dohodka za osebne dohodke po uspehu podjetja kot celote, pripada vsem delavcem podjetja, v sorazmerju z njihovim prispevkom k temu uspehu.

Sredstva za osebne dohodke po prejšnjem odstavku se zagotavljajo ob četrtletnih obračunih in ob zaključnem računu podjetja za celotno podjetje in hkrati za posamezne enote.

24. člen

Za razdelitev sredstev za osebne dohodke po uspehu podjetja kot celote med posamezne enote se uporabi naslednji ključ:

Vsota sredstev, zbranih od enot za sklade podjetja (centralni skladi), v skladu s členom 21 okvirnega pravilnika o delitvi dohodka in tistega dela skupnih sredstev, ki je namenjen za osebne dohodke po uspehu podjetja kot celote ter seštevek vseh sredstev enot, razporejenih v konkretni obračunski dobi v sklade posameznih enot kot učinkovita reprodukcijska sredstva brez obveznih skladov po predpisih in skladov skupne porabe, predstavlja 100 %. Hkrati se ugotovi, v kakšnem odstotku je udeležena posamezna enota v tako ugotovljeni vsoti reprodukcijskih sredstev in sredstev osebnih dohodkov po uspehu podjetja ter se v enakem odstotnem razmerju upošteva udeležba enote pri delitvi sredstev osebnih dohodkov.

25. člen

Način oblikovanja sredstev za osebne dohodke po uspehu posamezne enote se

določi v pravilniku o delitvi dohodka enote.

Način oblikovanja sredstev po prejšnjem odstavku v nobenem primeru ne sme biti tak, da bi povzročal škodo ali da bi neupravičeno zmanjševal uspeh drugim enotam ali podjetju kot celoti.

2. Na podlagi delovnega uspeha na delovnem mestu

26. člen

V pravilniku o delitvi osebnih dohodkov enote se določijo merila za delitev sredstev za osebne dohodke po uspehu gospodarjenja podjetja kot celote in po uspehu poslovanja enote, kakor tudi po delavčevem delovnem uspehu na delovnem mestu.

Zaradi enotnosti meril naj bodo ta za vse oblike osebnih dohodkov izražene v točkah.

27. člen

Udeležba posameznih delavcev na sredstvih za osebne dohodke po uspehu podjetja kot celote oziroma po uspehu enote se določi s pravilnikom enote.

Kolikor pravilnik o delitvi osebnih dohodkov enote ni predpisal drugačnega načina, so posamezni delavci enote udeleženi na sredstvih za osebne dohodke po uspehu gospodarjenja podjetja kot celote in po uspehu poslovanja enote, na podlagi osnov, določenih za posamezna delovna mesta.

V. Skupne določbe, veljavne za vse enote, ki s svojimi pravilniki niso posameznih primerov drugače uredile

a) Posebne določbe

1. Nagrade vajencem, učencem v gospodarstvu in študentom na praksi

28. člen

Vajencem in učencem v gospodarstvu, s katerimi je podjetje ali enota sklenila učno pogodbo, pripada mesečna nagrada v višini, ki jo določi pravilnik o delitvi osebnih dohodkov enote.

Dijakom in študentom na praksi pripada mesečna nagrada, ki jo določi pravilnik o delitvi osebnih dohodkov enote.

2. Nadomestni delavci

29. člen

Za delovna mesta nadomestnikov poslovodij in prodajalcev, na katera se razporejajo delavci za kritje dopustov, bolezni, orožnih vaj v raznih prodajalnah poslovne enote, se v pravilnikih enot določi posebna osnova.

3. Določbe o izrednih podporah in priznanjih

30. člen

V primeru delovne nezgode in v drugih izrednih primerih lahko upravni odbor enote določi svojemu delavcu izredno podporo iz sredstev, ki pripadajo enoti po pravilniku o delitvi dohodka.

O višini izredne podpore lahko upravni odbor odloča o vsakem primeru posebej, kolikor ni ta višina v pravilniku enote določena po posebnih merilih (odstotku telesne okvare) in podobno.

4. Osebni dohodek delavcev, ki se sprejmejo na delo za določen čas

31. člen

Delavcem, ki se sprejmejo na delo za določen čas, se določi osebni dohodek s pogodbo. Pri določanju višine osebnega dohodka se upošteva osnova delovnega mesta, na katero se delavec razporedi. Če osnova ni določena v pravilniku enote, se določi višina osebnega dohodka s pogodbo na podlagi osnove za podobno delovno mesto.

b) Povečanje osebnih dohodkov

5. Osebni dohodek za delo za daljši kot poln delovni čas

32. člen

Delo v daljšem kot polnem delovnem času je poseben delovni pogoj, za katerega se v pravilniku enote odmeri osebni dohodek praviloma v sorazmerju z delovnim uspehom, doseženim v daljšem kot polnem delovnem času.

Kolikor pravilnik enote ne določi meril za obračun osebnega dohodka v daljšem kot polnem delovnem času po delovnem uspehu, se obračuna na podlagi pavšala, določenega za tiste mesece, v katerih se na posameznih delovnih mestih redno pojavlja delo v podaljšanem delovnem času.

6. Osebni dohodek za čas navzočnosti

33. člen

Za čas obvezne navzočnosti, ko delavec ni polno zaposlen, se določi osebni dohodek za delo v daljšem kot polnem delovnem času v pavšalnem znesku s pravilnikom enote.

Delavec ima pravico zahtevati povečanje pavšala po prejšnjem odstavku, če se čas obvezne navzočnosti podaljša za več kot 10 % od časa, ki je služil kot osnova za obračun pavšala.

7. Nočno delo

34. člen

Za nočno delo se poveča osebni dohodek za 15 %.

Kot nočno delo šteje delo med 22. in 5. uro naslednjega dne.

8. Delo na dan tedenskega počitka

35. člen

Delavec, ki dela po nalogu pristojnega organa podjetja ali enote na dan tedenskega počitka, ima pravico do osebnega dohodka na podlagi osnove, povečane za 50 %, kolikor ni v pravilniku enote določen drugačen način obračuna.

Osební dohodek po prejšnjem odstavku ne gre delavcu, ki mu je določen tedenski počitek na kakšen drug dan v tednu.

9. Počitek ob državnih praznikih

36. člen

Dnevi počitka ob državnih praznikih se pri obračunavanju osebnih dohodkov štejejo, kot da bi delavec delal.

Delavcu, ki na državni praznik izjemoma dela po nalogu pristojnega organa podjetja ali enote, se obračuna osebni dohodek na način, določen v prvem odstavku prejšnjega člena.

c) Nadomestila osebnih dohodkov

10. Letni dopust

37. člen

Za čas rednega letnega dopusta, ki pripada delavcu po pravilniku o delovnih razmerjih podjetja, izvzemši za dni tedenskega počitka, ima delavec pravico do dnevnega nadomestila v višini povprečnega osebnega dohodka, ki ga je prejel v zadnjih treh mesecih, predno je šel na dopust. Pri izračunu nadomestila osebnega dohodka se ne upošteva povečanje za delo v podaljšanem delovnem času za dan tedenskega počitka in za delo na državni praznik.

11. Odsotnost z dela s pravico do nadomestila

38. člen

Za odsotnost z dela s pravico do nadomestila, ki se odobri delavcu v primerih, določenih s pravilnikom o delovnih razmerjih podjetja, pripada delavcu nadomestilo osebnega dohodka v enaki višini, kot je določena za redni letni dopust.

12. Dnevni odmor

39. člen

Delavec, ki dela v nedeljenem delovnem času, ima za čas dnevnega odmora, ki traja 30 minut, pravico do nadomestila osebnega dohodka, ki ustreza povprečnemu osebnemu dohodku za pol ure, doseženem v tistem mesecu.

13. Prekinitev dela

40. člen

Če pride v podjetju ali v posamezni enoti do prekinitve dela zaradi zunanjih vzrokov brez krivde delavcev, imajo delavci pravico do nadomestila v višini 80 odstotkov povprečnega osebnega dohodka za delo v tistem mesecu. Delavec, ki se med prekinitvijo dela razporedi na drugo delo, ima pravico do polnega osebnega dohodka, izračunanega po svojem rednem delovnem mestu.

d) Povračila

14. Službena potovanja

41. člen

Kot službeno potovanje šteje potovanje v določen kraj izven kraja zaposlitve po nalogu za službeno potovanje, ki ga izda:

1. za delavce organizacijske enote Mercator generalni direktor ali od njega pooblaščen oseba,

2. za delavce poslovnih enot pa direktor poslovne enote ali od njega pooblaščen oseba,

zaradi opravljanja določenih službenih poslov.

42. člen

V nujnih primerih se nalog za službena potovanja lahko izda tudi ustno, telefonsko ali brzojavno, vendar se mora pismeni nalog izdati pozneje, čim je to možno.

S krajem zaposlitve je mišljeno gradbeno območje kraja, v katerem je delavčeva delovna enota ter 10 km širok pas okrog tega gradbenega območja.

43. člen

Delavcu pripadajo dnevnicе kot povračilo stroškov za službena potovanja.

Višina dnevnic se določi v pravilniku enote, tako da najvišja dnevnicа ne presega 60 Ndin.

Če pravilnik enote ne določi dnevnic, pripadajo delavcem na delovnih mestih:

1. vodilnih delavcev ter delavcev z visoko in višjo strokovno izobrazbo dnevnic — 60 Ndin

2. visoko kvalificiranih delavcev in delavcev s srednjo strokovno izobrazbo dnevnic 50 Ndin.

3. vseh drugih delavcev in vajencev dnevnic — 40 Ndin.

Za prenočevanje izven območja SRS se dnevnicа poveča za 20 % ter se v tem primeru ne upošteva omejitev po prejšnjem odstavku.

44. člen

Cela dnevnicа se prizna za vsakih 24 ur službenega potovanja in za ostanek

časa deset ur in več, prav tako pa tudi, kadar traja službeno potovanje manj kot 24 ur, toda deset ur in več.

Pol dnevnic se prizna, kadar traja službeno potovanje sedem do deset ur, kakor tudi za ostanek časa sedem do deset ur, če je trajalo potovanje več dni.

Če službeno potovanje ne traja sedem ur, oziroma če ostanek časa pri potovanju, ki traja več dni ne znaša sedem ur, delavcu praviloma ne pripada povračilo potnih stroškov.

Ne glede na določbe prejšnjega odstavka pripada delavcu polovica dnevnic za ostanek časa večji kot šest ur, če je delavec prebil od tega najmanj štiri ure na nočnem potovanju. Pod nočnim potovanjem je mišljeno potovanje med 22. in 5. uro.

45. člen

Če traja službeno potovanje manj kot 24 ur, toda deset ur in več, in delavec na takem potovanju ni prenočeval in tudi ni prebil na službenem potovanju v času med 22. in 5. uro več kot štiri ure, se dnevnic, ki pripada po 43. členu tega pravilnika, zmanjša za 30 %.

46. člen

Za službeno potovanje v kraj, v katerem ima stalno prebivališče, oziroma v katerem živi delavčeva družina, pripada delavcu za čas, ki ga prebije na poti, cela dnevnic, za čas, ko se mudi v tistem kraju, pa polovica dnevnic ne glede na to, ali dobiva nadomestilo za ločeno življenje ali ne.

47. člen

Za službena potovanja, ki trajajo nad 15 dni v mesecu, lahko upravni odbor enote zniža zneske dnevnic do 40 %, ob upoštevanju povprečnih stroškov po delavčevih navedbah.

48. člen

Delavcem pripada povračilo prevoznih stroškov v višini dejansko plačanih stroškov, in sicer:

1. če je delavec potoval z železnico ali ladjo, znesek cene za vozovnico:

a) I. razreda vlaka oziroma ladje delavcem navedenih v 1. in 2. točki 43. člena tega pravilnika,

b) II. razreda vlaka oziroma II. razreda ladje vsem drugim delavcem in vajencem,

2. če je delavec potoval z avtobusom, znesek plačane vozovnice,

3. če je delavec potoval z letalom, znesek plačane vozovnice.

Delavcu pripadajo prevozni stroški za najkrajšo pot oziroma pot, ki je za izvršitev službenega opravka najprimernejša.

K obračunu potnih stroškov mora delavec priložiti karto za prevoz z avtobusom ali letalom oziroma za uporabo spalnika ali postelje na ladji. Pri prevozu z železnico ali z ladjo mora delavec v računu potnih stroškov navesti, v katerem razredu je potoval.

49. člen

Pravico do uporabe spalnega voza pri prevozu z železnico imajo vodilni delavci, delavci na drugih delovnih mestih pa le, če morajo takoj po prihodu v določen kraj začeti z izpolnjevanjem nalog in če je to v nalogu za službena potovanja izrecno navedeno.

50. člen

Izdatke za dnevnic za službena potovanja v tujino se priznajo ob tehle pogojih:

— da izda obrazloženo odločbo upravni odbor podjetja za vodilne delavce oziroma upravni odbor enote za vse druge delavce,

— da se opravi potovanje na najcenejši način, v najkrajšem času in z najmanjšim številom oseb.

51. člen

Dnevnic za potovanje v tujino se priznajo do višine izdatkov za nakup tujih plačilnih sredstev, za dnevnic, določene v valuti države, v katero se potuje, in sicer:

— za delavce, navedene v točkah 1. in 2. 43. člena tega pravilnika v višini dnevnic javnih uslužbencev II. skupine,

— za osebo, razporejeno na delovno mesto, za katero se zahteva visoka ali višja strokovna izobrazba uslužbenca, če ima taka oseba delovne dobe skupaj manj kot 12 let in za visoko kvalificirane delavce v višini dnevnic javnih uslužbencev III. skupine,

— za vse druge delavce v višini dnevnic javnih uslužbencev IV. skupine.

52. člen

Če je ostal tisti, ki je službeno potoval v tujino v istem kraju nad 30 do 60 dni, se zmanjšajo dnevnic za ta čas za 20 %, če pa je ostal nad 60 dni se zmanjšajo dnevnic za 30 %.

53. člen

Dnevnic za službena potovanja v tujino se zmanjšajo za 80 % za čas, ki ga je tisti, ki je potoval, prebil na ladji oziroma za čas od odhoda z letalom do prihoda v kraj, do katerega velja letalska vozovnica. Pogoj pa je, da se v ceno ladijske oziroma letalske vozovnice zaračuna tudi stroške za hrano in prenočišče.

54. člen

Izdatki za prevozne stroške oseb na službenem potovanju v tujini se priznajo ob naslednjih pogojih:

— če je delavec potoval z železnico ali ladjo, s tem da navede v računu potnih stroškov, v katerem razredu vlaka oziroma ladje je potoval,

— če je potoval z avtobusom, letalom ali spalnim vozom, oziroma je uporabljal posteljo na ladji, proti predložitvi vozovnice in karte za spalni voz oziroma posteljo na ladji,

— če je potoval s taksijem, proti predložitvi računa podjetja ali zasebnika, ki ga je prepeljal.

55. člen

Delavec lahko pred odhodom na službeno potovanje dvigne akontacijo za dnevnice.

Delavec je dolžan po povratku s službenega potovanja predložiti račun potnih in drugih stroškov v zvezi s potovanjem in predložiti potrebna dokazila o stroških.

Najkasneje v 30 dneh po zaključenem potovanju mora delavec, ki je dvignil akontacijo, obračunati prejeto akontacijo.

15. Uporabljanje lastnih vozil v službene namene

56. člen

Povračila stroškov za uporabo lastnih vozil pri opravljanju službene dolžnosti se ureja s pravilnikom enote, vendar sme znašati največ 0,50 Ndin za kilometer.

16. Vožnja na delo

57. člen

Povračilo stroškov za vožnjo na delo določi pravilnik enote, tako da lahko te stroške prizna v celoti ali pa z omejitvami, ki pa morajo biti objektivno določene in morajo veljati za vse delavce enako, lahko pa pravilnik enote tudi določi, da teh stroškov ne vrača.

e) Znižanja

17. Znižanje osebnih dohodkov začetnikom

58. člen

Delavcu, ki se razporedi na delovno mesto, na katerem ga je treba uvajati za samostojno delo, se lahko po sklepu upravnega odbora enote osebni dohodek po osnovi za njegovo delovno mesto zniža za 10 do 20 %. Znižanje sme trajati največ šest mesecev ter po preteku tega časa samo odpade, upravni odbor enote pa lahko odpravi znižanje že prej.

18. Druga znižanja osebnih dohodkov

59. člen

V pravilnikih o delitvi osebnih dohodkov enot se lahko določijo tudi druga znižanja osebnih dohodkov, zlasti zaradi nekvalitetnega dela, zaradi primanjkljajev pri inventurah, nastalih zaradi slabega dela vseh delavcev prodajalne in podobno.

Delovni kolektiv posamezne prodajalne lahko sprejme merila za nekvalitetna dela, v katerih se prvenstveno ugotavlja nekvalitetno delo posameznega delavca. Kolikor gre za nekvalitetno delo cele skupine in ni mogoče posameznemu delavcu dokazati večje stopnje nekvalitetnega dela, se sredstva, ki bi pripadala za udeležbo na uspehu poslovanja poprej zmanjšajo za znesek primanjkljaja.

f) Odločbe

19. Izdajanje odločb o osebnih dohodkih

60. člen

Vsak delavec mora prejeti pismeno odločbo o osnovi, s katero se določa glede na naravo in posebnost dela vrednost delovnega mesta, na katero je razporejen in o drugih merilih za določanje osebnega dohodka:

— ob uveljavitvi novega pravilnika o delitvi osebnih dohodkov,

— ob vsaki poznejši spremembi pravilnika o delitvi osebnih dohodkov, ki vpliva na delavčev osebni dohodek,

— ob vsaki redni razporeditvi na drugo delovno mesto, za katero so določene drugačne osnove in merila za delitev osebnih dohodkov.

61. člen

Odločbe o osnovah in merilih za osebne dohodke izdajajo:

a) centralni upravni odbor za vodilne delavce,

b) upravni odbor enote za vse druge delavce svoje enote.

Odločbo podpisše predsednik organa, ki je sprejel odločbo.

g) Obračun in izplačilo osebnih dohodkov

1. Mesečna akontacija

62. člen

Vsem delavcem se izplačuje mesečna akontacija osebnega dohodka prvega v mesecu za pretekli mesec.

Način obračuna mesečne akontacije in višina mesečne akontacije se določi s pravilnikom enote.

2. Četrletni in letni obračun

63. člen

Četrletni obračun osebnega dohodka se opravi najpozneje petnajst dni po periodičnem obračunu.

Pri četrletnem obračunu se mora obračunati del osebnega dohodka, ki pripada delavcu na podlagi uspeha poslovanja enote in na podlagi uspeha gospodarjenja podjetja kot celote.

Tehnično izvedbo načina obračuna po prejšnjem odstavku predpiše gospodarsko-računski sektor.

3. Končni obračun

64. člen

Končni obračun osebnega dohodka se opravi letno, in sicer najpozneje 30 dni po sprejemu in potrditvi zaključnega računa.

Pravico udeležbe v sredstvih za osebne dohodke pri končnem obračunu imajo vsi delavci podjetja oziroma enote, za ves čas, ko so bili v rednem delovnem razmerju. Pravico udeležbe v delu sredstev po uspehu gospodarjenja podjetja kot celote imajo delavci pripojenih enot od dneva, ki je bil s sklepom centralnega delavskega sveta določen kot dan pripojitve.

h) Pritožbeni postopek

a) Pritožba proti odločbi

65. člen

Delavec ima pravico ugovora proti odločbi o določitvi osnov in meril osebnega dohodka v roku 15 dni po prejemu odločbe:

1. če je odločbo izdal centralni upravni odbor — na centralni DS,

2. če je odločbo izdal upravni odbor enote — na delavski svet enote.

b) Pritožba proti obračunu

66. člen

Delavec, ki misli, da mu je bil osebni dohodek nepravilno obračunan, lahko zahteva, da se mu ponovno obračuna.

Kolikor se delavec ne strinja s ponovnim obračunom osebnega dohodka, ima pravico pritožbe na upravni odbor enote.

c) Tožba

67. člen

Delavec, ki ni zadovoljen s končno odločbo podjetja, lahko uveljavlja svoje pravice do osebnega dohodka s tožbo na pristojnem rednem sodišču. Isto pravico

ima delavec tudi tedaj, če podjetje ne odloči o njegovi pritožbi v 30 dneh od dneva, ko je bila vložena.

VI. Prehodne in končne določbe

68. člen

Ta pravilnik se lahko spremeni po enakem postopku, kot velja za njegovo sprejemanje, zlasti v naslednjih primerih:

— če zahtevajo njegovo spremembo najmanj štiri enote s sklepom svojega zbora kolektiva,

— če se spremeni pravilnik o delitvi dohodka podjetja, tako da narekuje tudi spremembo tega pravilnika,

— če se spremeni notranja organizacija podjetja, oziroma če so podani drugi tehtni vzroki za spremembo tega pravilnika.

69. člen

Upravni odbori enot lahko objavijo predloge za svoje pravilnike o delitvi osebnih dohodkov že na podlagi predloga tega pravilnika s tem, da v svojem pravilniku upoštevajo poznejše spremembe in dopolnitve, sprejete na centralnem delavskem svetu pri sprejemanju tega pravilnika.

Delavski sveti enot morajo najkasneje v 30 dneh po sprejemu tega pravilnika predpisati svoje pravilnike o delitvi osebnih dohodkov.

70. člen

V pravilniku o delitvi osebnih dohodkov enote se določijo pravice in dolžnosti ekonomskih in delovnih enot v zvezi z delitvijo osebnih dohodkov.

Pri tem se upoštevajo smernice in načela tega pravilnika.

71. člen

Te spremembe in dopolnitve okvirnega pravilnika o delitvi osebnih dohodkov je sprejel centralni delavski svet na 16. zasedanju dne 7. IV. 1966 ter pričnejo veljati 15. IV. 1966.

Delavski sveti enot morajo obvezno uskladiti svoje pravilnike o delitvi osebnih dohodkov s tem pravilnikom najkasneje do 15. junija 1966.

Pooblašča se upravni odbor podjetja, da izda prečiščeno besedilo pravilnika.

Ljubljana, 7. IV. 1966.

Številka DS 148-65

Predsednik centralnega DS:

Viktor Logar, l. r.

